

ΤΟ ΚΑΚΟΥΡΙ

Τρίμηνη Πολιτιστική έκδοση του Εξωραϊστικού και Επιμορφωτικού Συλλόγου Αρτεμισιωτών Αττικής
Γραφεία: Γλάδστανος 10 Αθήνα Τ.Κ.10677- Τηλ: 210- 3831446 - 210- 5025251 <http://www.geocities.com/tokakouri> - e-mail: tokakouri@yahoo.gr & igonos@softlab.ntua.gr

Χρόνος 11ος • Αριθμός φύλλου 44 • Σεπτέμβριος - Οκτώβριος - Νοέμβριος 2007

«Ο υπομονετικός άνθρωπος αξίζει περισσότερο από τον γενναίο» Δουμάς πατήρ

Ονειρεμένη Προσευχή

Κωστής Παλαμάς

Χριστέ μου κράτα με μακριά απ' τις κακίες του κόσμου.
Στη Φάτνη βρέφος, όσο ζω, να σε λατρεύω δώσ' μου.
Κι' όταν θα ρθῆ από Σε σταλτός ο Χάρος να με πάρει,
κάμε σα βρέφος να σταθώ μπροστά στη θεία Σου χάρη.

Χριστέ μου, δώσ' μου στους σεισμούς, στις τρικυμίες του κόσμου πάντα να στέκω απράνταχος, και να είναι

ο λογισμός μου το φως από το μυστικό που χύνονταν αστέρι, όταν για Σένα στη Βηθλεέμ τους Μάγους είχε φέρε.

Και κάμε λόγια κι έργα μου σαν των αγρών τα κρίνα,
προφητικά, φεγγόβολα κάμε τα, σαν εκείνα της νύχτας των απλών βοσκών.
Γεννιόσουν και γροικούσαν τους ουρανούς ολάνοιχτους,
που Σε δοξολογούσαν.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Γεννιέται ο Χριστούλης κάθε μέρα αν δίνεις στο φτωχό αγάπη λίγη.
Αν φάτνη η καρδιά σου του τυλίγει ανοίγουν τότε τα ουράνια πέρα.

Στη φούχτα σου τα μάτια του ανοίγει αν ειν' η πηγή τροφή για την ειρήνη αν σταματά του οργανού τα ρίγη αν η σημαία της θυσίας ανοίγει.

Αν λιώνεις για τους άλλους σαν κεράκι ελπίδες αν κερνάς το «αλητάκι» γεννιέται κάθε μέρα ο Μεσίας.

Αν σβήνεις συ, το δρόμο της κακίας αργά αργά ωσάν οδοστρωτήρας γεννιέται κάθε μέρα ο Σωτήρας.

Γεώργιος Μαγκλάρης

Νεώτερα για το γηροκομείο

Ένα όνειρο φαίνεται να σθῆναι. Μία ελπίδα αδυνατίζει. Το ονειρεύονταν, το ήθελαν και το περίμεναν όλοι στο χωριό. Τώρα βρισκόμαστε στη δυσάρεστη θέση να τους λέμε ότι το μεγάλο μας όραμα, τόσο του Συλλόγου όσο και της εκκλησίας, δεν πρόκειται να υλοποιηθεί.

Δεν υπάρχει χώρος να στεγάσει το γηροκομείο κι έτσι χωρίς να το θέλουμε απογοητεύσαμε τους χωριανούς μας.

Η ζεστή φωλιά για τους γέροντες, που θα την είχαν ανάγκη και θα ζέσταινε τα παγωμένα τους γηρατειά, δεν θα υπάρξει.

Θα ήταν ένα πολύ σπουδαίο, ανθρωπιστικό, κοινωφελές και πρωτοποριακό έργο για ένα τόσο μικρό χωριό.

Λυπούμαστε πάρα πολύ και

οφείλω να ομολογήσω ότι χτυπήσαμε πολλές πόρτες, αλλά καμιά ικανοποιητική, θετική απάντηση.

Θα ήταν παράλειψη όμως, αν δεν ανέφερα κάποιες προσφορές, όπως:

Ο Ανδρέας Ιωάννου Σταματόπουλος μας προσέφερε τον κήπο του στη θέση Κοτίτσα.

Ο Πέτρος Β. Δάμης το χωράφι του στον Άη Γιώργη και ο **Γιώργος Νάσης** ένα οικόπεδο κοντά στο νεκροταφείο.

Και οι τρεις αυτές προσφορές κρίθηκαν ακατάλληλες λόγω της απόστασής τους από το χωριό.

Εκεί που συμφωνούσαν και ο Σύλλογος και η εκκλησία και το χωριό ήταν **το σπίτι της Κωστούλας του Θεοδωρόπουλου**, στο κέντρο του χωριού. Οι κληρονόμοι

μοι όμως πολλοί και οι δυσκολίες μεγάλες. **Με μεγάλη προθυμία προσέφεραν το μεριδί τους η κ. Ελένη, χήρα Δημητρίου Θεοδωρόπουλου, ο Σπύρος Θεοδωρόπουλος και η αδερφή του Μαρία, που ζουν στην Αμερική, ο Δημήτριος Αντ. Συμπρούκος, ο Γεώργιος Αντων. Συμπρούκος και τέλος η οικογένεια του Τάσου Παυλή.**

Όλους αυτούς τους ευχαριστούμε μεσ' απ' την καρδιά μας και θα παρακαλούσαμε και τους υπόλοιπους δύο κληρονόμους, μήπως το ξανασκεφτούν και προσφέρουν το μεριδί τους, ώστε να γίνει αυτό το σπουδαίο έργο για το χωριό.

Ελένη Β. Δάμη - Ζαρόκωστα

Τα βότανα στη ζωή μας

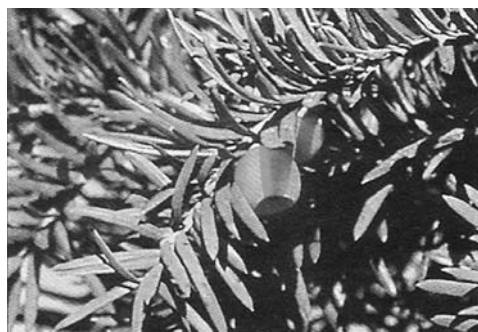
«παλιές αναμνήσεις και εμπειρίες»

Όλοι μας έχουμε δοκιμάσει κάποιο αφέψιμα βοτάνων, για θεραπευτικούς λόγους από το τόσο γνωστό μας χαμομήλι και το τσάι του βουνού ως τα δύσκολα και δυσεύρετα βότανα που φύονται παντού στη φύση.

Ο Προμηθέας, λέει ο Αισχύλος στον «Προμηθέα Δεσμώτη», ανάμεσα στις άλλες τέχνες και τρόπους που έδωσε στους ανθρώπους τους έδειξε και τη χρήση των βοτάνων, πως να τα ανακατεύουν και με αυτά να φροντίζουν πληγές και να θεραπεύουν αρρώστιες.

Η χρήση των βοτάνων είναι τόσο παλιά ώστε οι σχετικές αναφορές και ερμηνείες τους είναι ντυμένες με το

Συνέχεια στην 3η σελ.

Ο τάξος, κοινώς ίταμος και ήμερο έλατο, η «μίλος» του Θεόφραστου, ήταν γνωστός από την αρχαιότητα για την τοξικότητά του. Σήμερα η ταξόλη, μια ουσία από την εκχύλιση του φλοιού του είδους taxus breuifolia, υπόσχεται πολλά ως αντικαρκινικό.

Ο ξενώνας του χωριού μας

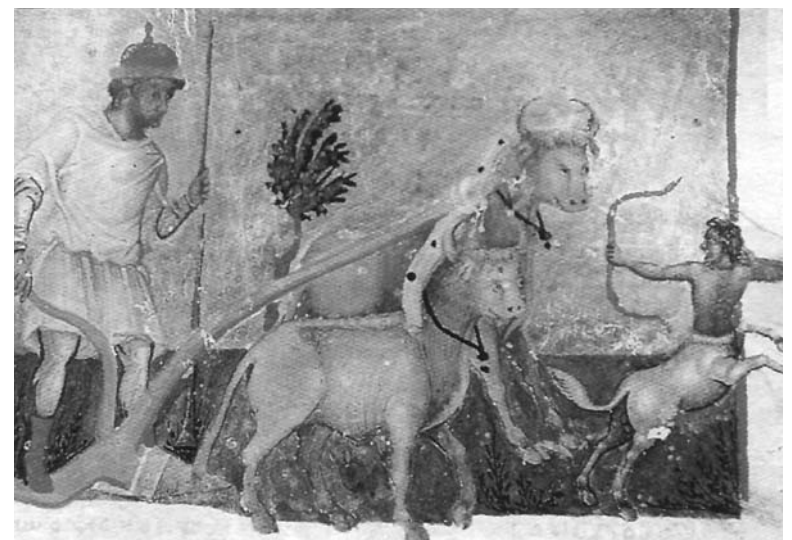

Ο ΞΕΝΩΝΑΣ λειτουργεί και εξυπηρετεί πλήρως όλους όσους θελήσουν να δοκιμάσουν τη φιλοξενία του. Τηλ: 27960-61154 και 27960-61145 κ. **Δήμητρα Ρόκκα, υπεύθυνη λειτουργίας του ξενώνα.** Ο ξενώνας μας στο όμορφο χωριό μας σας περιμένει να σας ξεκουράσει. Κλείστε εγκαίρως δωμάτια.

Ο Νοέμβριος και τα σημάδια του

Ο Νοέμβριος ή Νοέμβρης ονομάζεται από τον λαό και **Σποριάς**, καθώς είναι κυρίως μήνας της σποράς των δημητριακών και των οσπρίων. Καλείται επίσης **Μεσοσπορίτης**, επειδή οι αγρότες σε αρκετές περιοχές της πατρίδας μας, βρίσκονται στο μέσο της σποράς. Αναφέρεται επίσης και ως **Βροχάρης** και **Ανακατωμένος** από τις βροχές και τις ακατάστατες καιρικές συνθήκες του.

Στη διάρκεια του αρχίζει στον τόπο μας να δυναμώνει το κρύο. Τη μεταβολή αυτή του καιρού προς τα χειρότερα τη «μηνάει», λέει ο λαός, ο **Άγιος Μηνάς** που εορτάζεται στις 11 Νοεμβρίου. Το κρύο δυναμώνει του **Αγίου Φιλίππου** (14 Νοεμβρίου) και τελικά «αντρείσει» του **Αγίου Ανδρέα** (30 Νοεμβρίου) «τ' Άι Ντρίος, αντρείει το κρύο» λέει ο λαός.

Ο Νοέμβριος ζευγολάτης-σπορέας και το ζωδιακό σύμβολο του Τοξότη. Μικρογραφία χειρογράφου του 1346.

Μονή Βατοπεδίου, Άγιον Όρος.

Το πρώτο δεκαπενθήμερο του Νοεμβρίου δύνει η Πούλια, το φαντασμαγορικό ανοικτό σμήνος των Πλειάδων, γεγονός που σημαίνει την ορμητική έλευση του χειμώνα.

Το ουράνιο αυτό σημάδι, ήδη από την αρχαιότητα όπως ξέρουμε από τον Ησίοδο, προειδοποιούσε και συνεχίζει να προειδοποιεί τους γεωργούς να σπεύσουν να ολοκληρώσουν τη σπορά, αλλά και τους κτηνοτρόφους να κατηφορίζουν για τα χειμαδιά. «Οντας η Πούλια βασιλεύει, ο καλός ο ζευγολάτης αποσπέρνει και ούτε τσοπάνος στα βουνά, ούτε ζευγάς στους κάμπους» λέει ο λαός.

Συνέχεια στην 3η σελ.

Κακουραίοι, Αγκαλιάστε στοργικά την εφημερίδα των Αρτεμισιωτών, το ΚΑΚΟΥΡΙ.

Αυτή μας αδελφώνει, μας ταξιδεύει στ' όμορφο χωριό μας και κάνει τη φωνή μας ν' ακούγεται μακρύτερα και περισσότερο.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Βαφτίσεις

— Στις 20 Οκτωβρίου το ζεύγος **Θεόδωρος Καραγιάννης και η Αθηνά Τσουλιάγκα - Καραγιάννη** βάπτισε την κορούλα του στον Ιερό Ναό Αγίας Φωτεινής Μαντινείας.

Η νονά της Ασπασία Σελεπέ χάρισε στη νεοφώτιστη το όνομα **Πολυξένη - Μαρία**.

Στη νεοφώτιστη εγγονούλα μου εύχομαι όπως ο Θεός να είναι πάντα μαζί της! Να έχει υγεία, δύναμη, αφοβία και θάρρος στη ζωή. Να γίνει άνθρωπος της προσφοράς και της αγάπης και να αγαπά την Αρκαδία όπως ο πατέρας της.

Η γιαγιά της
Γωγώ Παπαθεοδώρου-Καραγιάννη

Επιτυγχόντες σε ΑΕΙ & ΤΕΙ

— Η **Νάσια Μίμη Ηλιοπούλου** πέτυχε στο Τμήμα Ναυπηγικής του ΤΕΙ Αθηνών.

Συγχαίρουμε τη Νάσια και τους γονείς της για την επιτυχία της και της ευχόμαστε καλές σπουδές!

Νέα πτυχιούχος

Η **Φωτεινή Εμμανουηλίδου** το γένος Σταυρούλας Σπ. Ηλιοπούλου, πήρε το πτυχίο της από το Τμήμα Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής του Πανεπιστημίου Πειραιά.

Τη Φωτεινή συγχαίρουμε και της ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία!

Συγχαρητήρια

— Στις 18 Δεκεμβρίου η **Παναγιώτα Μανωλίκου, κόρη της Θεοδώρας Ν. Μπρότση**, απόφοιτος της Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών πήρε το πτυχίο της με Άριστα. Την εξαιρετική επιστήμονα και υπέροχο άνθρωπο η θεία της Ειρήνη και όλο το "Μπροτσαϊκό" τη συγχαίρουν και της εύχονται τα καλύτερα για τη ζωή της.

— Στη **Βασιλική Σταμάτη Σταματοπούλου**, που μετά το πέρας των σπουδών της στο Βιολογικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών, πέτυχε, μετά από κατατακτήριες εξετάσεις, στην Ιατρική Σχολή του ίδιου Πανεπιστημίου, όπου και φοιτά.

Της ευχόμαστε καλή επιτυχία στις σπουδές της.

Η θεία της
Ελένη Β. Δάμη-Ζαρόκωστα

Προσφορές στη μνήμη

— **Θεόφιλου Γεωργιάδη**, η σύζυγός του Θεοδώρα Παπαγεωργίου-Γεωργιάδη 100 ευρώ
η Γεωργία Παπαγεωργίου Μακρή 100 ευρώ
— **Δημητρίου Β. Ψαρρά** ο ανιψιός του Παναγ. Διον. Ψαρράς 100 ευρώ
— **Νίκου Στεργίου** η σύζυγός του Κική 150 ευρώ

Προσφορά στο Λαογραφικό Μουσείο. Ο **Σπύρος Ηλία Κοτσιάνης** μία χασισομηχανή.

Επί του πιεστηρίου

— Πληροφορηθήκαμε το θάνατο της **Φωτεινής Ανδρ. Σταματοπούλου**. Συλλυπούμαστε τους οικείους της.

— Ενώ είμαστε επί του πιεστηρίου πληροφορηθήκαμε τον ξαφνικό θάνατο του **Αλέκου Κ. Κουσιάνη**, 60 ετών στη Ν. Αφρική. Στο επόμενο φύλλο θ' αναφερθούμε στον Αλέκο. Συλλυπούμαστε τους οικείους του.

Μη μας ξεχνάτε!

Φίλες και φίλοι του Συλλόγου Αρτεμισιωτών, όπου κι αν έρχεται η εφημερίδα μας, μη μας ξεχνάτε. Χωρίς τις δικές σας συνδρομές, δεν μπορούμε να κυκλοφορήσουμε. Μην ξεχνάτε τη συνδρομή σας. Σας ευχαριστούμε πολύ.

Το Δ. Σ.

ΤΟ ΚΑΚΟΥΡΙ

Τριμηνιαίο δελτίο

Ιδιοκτησία
Σύλλογος Αρτεμισιωτών
Αττικής
Γλάδστωνος 10 Αθήνα 10677
Τηλ: 210 3831446

Εκδότης:
Γωγώ Παπαθεοδώρου - Καραγιάννη
Τηλ: 210 5025251

Ετήσιες Συνδρομές: 6
Εξωτερικού Δολ. 30

Συντακτική επιτροπή:

Παπαθεοδώρου-Καραγιάννη
Γωγώ

Ελένη Δάμη - Ζαρόκωστα
Σταματοπούλου Γιάννης Δημ.

Ρόκκας Γιώργος Ηλ.
Μπενεχούτσου Κωστούλα

Μπρότση-Αλωνισιώτη Ειρήνη

Ηλεκτρονική Σχεδίαση Εντύπου
Εκδόσεις-Γραφικές τέχνες Καρπούζη
Καρπούζη Αριστέα & ΥΙΟΙ Ο.Ε.
Θεοδοσίου 23 Ίλιον (Ν. Λιόσια)
• Τηλ-Fax: 210 2619003 - 210 2619696
e-mail: karpouzi@otenet.gr

Σ' αυτούς που έβυζαν

Στη Φωτούλα
Κολιοπούλου-Ζυροπούλου

Φωτούλα... παιδικό μας καταφύγιο στη γειτονιά το σπίτι σας. Εκεί βρισκαμε την αγκαλιά και τη δροσιά της καλοπροαίρετης αγάπης. Και ήσουν εσύ η μεγαλύτερή μας φίλη η αγαπημένη, η «αδερφή» και η γειτόνισσα.

Λαχταρούσαμε να γυρίσουμε από τις διακοπές του σχολείου μας Χριστούγεννα και Πάσχα και να ανεβούμε την παλιά πέτρινη σκάλα που λαμποκοπούσε από πάστρα, να καθίσουμε σταυροπόδι γύρω-γύρω όλες μαζί, εγώ, η Βασούλα μας που μας έφυγε τόσο νωρίς, εσύ και η Ελένη.

Το παλιό χαγιάτι μας φιλοξενούσε χαρούμενο, πεντακάθαρο από τα άξια χέρια σου, που ποτέ δεν ξεχνούσαν να ντύσουν τα σανίδια του με νερωμένη ώχρα. Θέλαμε να τα πούμε, να γελάσουμε, να δώσουμε και να πάρουμε χαρά με όλα τα μικρά και τα μεγάλα καθημερινά της γειτονιάς.

Θυμάμαι πόσο όμορφα και μοναδικά τραγουδούσες -καθότι Κολιοπουλίτσα- το πόσο όμορφη, δροσερή και γελαστή ήσουν πάντα. Άξια νοικοκυρά, που τα προλάβαινε όλα: από τις έξω δουλειές, το νοικοκυριό και το ντάντεμα της πάντα άρρωστης θεια-Χρύσως. Η ζωή χάλασε την παρέα μας.

Εσύ παντρεύτηκες και έφυγες κι εμείς συνεχίσαμε το σχολείο.

Έγινες όμως αξία σύζυγος και διακριθες ευθύς ως πάτησες το πόδι σου στον Κολωνό.

Στο νέο σου σπιτικό βοηθούσες ακούραστα το σύζυγό σου Σταύρο στο καθαριστήριο, όπου ήσουν ο ιθύνων νους και το σπίτι σου ήταν παράδειγμα νοικοκυριού και αξιοσύνης.

Καμάρωνες τη Φροσούλα σου τη μοναδική σου κόρη, που πήρε, όπως λένε πολλά από σένα και δεν ήθελες να της λείψει τίποτα. Η λαχτάρα σου ήταν να μη σου κακοπέσει. Και όλα ήρθαν ωραία και όμορφα! Ο ερχομός της εγγονούλας σου σε ανέβασε στα ουράνια. Τώρα όλοι στο σπίτι σου είναι πολύ λυπημένοι. Εφυγες κατακαλόκαιρο. Μια ώρα που η σιωπή της αφόρητης ζέσθης απλώνόταν παντού -21 Ιουλίου 2007- και όλα ήταν ναρκωμένα από το φοβερό λιοπύρι. Την ανάμνησή σου ακριβό φλουρί, φυλαχτό της καρδιάς και της αγάπης θα την κρατήσουν για πάντα στην καρδιά τους, στην καρδιά μας.

Έμαθα πολύ αργά Φωτούλα, για το θάνατό σου και μάτωσα! Σ' αγαπούσα. Ας είναι η μνήμη σου αιωνία και το χώμα που σε σκέπασε στους Σημιάδες ανάλαφρο όπως η ψυχή σου.

Γωγώ Παπαθεοδώρου-Καραγιάννη

Νίκος Τσαγκαλάκης

18 Οκτώβρη, ανήμερα στις εθνικές εκλογές, έφυγε από τούτη τη ζωή, ύστερα από ολιγόμηνη ασθένεια ο **Νίκος Ι. Τσαγκαλάκης**, ο "δασικός".

Ο Νίκος γεννήθηκε στο χωριό στις 10/02/1924, όπου μεγάλωσε κι έζησε όλη τη ζωή του. Όπως όλοι, τότε, ασχολήθηκε με τις γεωργικές εργασίες. Το 1954 παντρεύτηκε την Ουρανία Ι. Ψύχου με την οποία απέκτησαν το Γιάννη και τη Μαρία.

Είχε την τύχη να διοριστεί δασοφύλακας, κοινωνικός υπάλληλος, για να προστατεύει το δάσος που αναπτύχθηκε πάνω από το χωριό. Αυτό του βελτίωσε τη ζωή, αν και ποτέ δεν εγκατέλειψε τις γεωργικές εργασίες.

Με τη σύζυγό του μεγάλωσαν τα παιδιά τους και τα έστειλαν, όπως οι περισσότεροι, στην Αθήνα, όπου είναι πολύ καλά αποκαταστημένα οικογενειακά και επαγγελματικά. Ο Νίκος συνταξιοδοτήθηκε σαν κοινωνικός υπάλληλος και ζούσε ήσυχα στο χωριό όπου συχνά του έκαναν παρέα τα εγγόνια του που πολύ αγαπούσε και για τα οποία μιλούσε στο καφενείο και τα καμάρωνες.

Στα εγγόνια, όπως στα παιδιά του και τη σύζυγό του, ο χαμός του άφησε δυσαναπλήρωτο κενό. Το κενό είναι μεγάλο και για τους συγχωριανούς, με τους οποίους κάθε μέρα έπινε καφέ στο καφενείο και οι οποίοι βλέπουν ότι λιγοστεύουν. Φεύγει ένας-ένας χωρίς ν' αναπληρώνεται, κάνοντας τη ζωή πιο θλιβερή.

Από τους δικούς του και το καφενείο θα λείψει ο δασικός μαζί με τις ιστορίες που έλεγε από την υπαλληλική του ζωή. Όλοι θα τον θυμούνται, όμως, σαν έναν καλό οικογενειάρχη, ήσυχο και απλό άνθρωπο που πάλαψε τη ζωή για το καλό της οικογένειάς του και του χωριού.

Ας είναι αιωνία η μνήμη του!

Γεώργιος Ρόκκας

Γιάννης Ζιωτόπουλος

Στις 30 Οκτωβρίου 2007 έφυγε απ' τη ζωή ο **Γιάννης Ζιωτόπουλος**, το τρίτο κατά σειρά παιδί του μπάρμπα-Φίλιππα και της θεια-Ελένης. Θύμα της εσωτερικής μετανάστευσης και αυτός έφυγε πολύ νωρίς απ' το χωριό για την Αθήνα, αναζητώντας μια καλύτερη τύχη. Οι δυσκολίες, όπως καταλαβαίνετε εκείνα τα χρόνια, πολύ μεγάλες. Ευτυχώς όμως για το Γιάννη και για πολλούς άλλους, που υπήρχε ο θείος ο Κωστής.

Με τη «μεγάλη καρδιά» που διέθετε και τη λεβεντιά που τον διέκρινε, μαζί με τη γυναίκα του Ελένη, άνοιξε το φιλόξενο σπίτι τους σε όσους το είχαν ανάγκη.

Έτσι λοιπόν ο Γιάννης, με την προστασία και στήριξη του θείου Κωστή, ξεκίνησε την επαγγελματική του ζωή από το εργοστάσιο του Λαναρά, ως μαθητευόμενος ηλεκτρολόγος. Μεγάλος βιοπαιλαστής και αγωνιστής ο Γιάννης, υπηρέτησε σωστά, πιστά και τίμια το επάγγελμα του ηλεκτρολόγου. Η ζωή του κύλησε ήρεμα κοντά στη σύζυγό του Θεοδώρα που έζησαν μαζί 50 περίπου χρόνια. Απέκτησαν 2 παιδιά και 2 εγγόνια.

Όλ' αυτά τα χρόνια δεν έχασε το χωριό, που αγαπούσε ιδιαίτερα.

Αναπαλάιωσε το πατρικό του σπίτι και περνούσε με την οικογένειά του τα καλοκαίρια στο χωριό, στη δική του Ιθάκη. Χαρόταν τους πατριώτες και περνούσε πολλές ώρες μαζί τους στο καφενείο. Γι' αυτό και η επιθυμία του ήταν να ταφεί στο Κακούρι.

Του ευχόμαστε καλή ανάπαυση και παρηγοριά στους δικούς του.

Ελένη Β. Δάμη-Ζαρόκωστα

Για το Νίκο Στεργίου

Ένα φθινοπωρινό μεσημέρι συνοδέψαμε στην τελευταία του κατοικία, στο Μαρούσι, ένα γαμπρό Κακουραίο, έναν εξαιρετικό άνθρωπο, το **Νίκο Στεργίου, άνδρα της Κικής Γ. Νάτση (Ντραβίλος)**.

Στην πολυπληθή συνοδεία μαζί με τους συγγενείς, φίλους και συναδέλφους του, ήμασταν και πολλοί συγχωριανοί που μένουμε στην Αθήνα αλλά και πολλοί που ήρθαν από την Τρίπολη και το χωριό.

Όλα αυτά δεν ήταν τυχαία, γιατί ο Νίκος ήταν ένας ξεχωριστός άνθρωπος πολύ αγαπητός αλλά και φίλος του χωριού και των ανθρώπων του.

Ο Νίκος γεννήθηκε το 1933 στο Ανυφί Ναυπλίας. Μεγάλωσε στην ιδιαίτερη πατρίδα του, τελείωσε το τότε γυμνάσιο Ναυπλίου και προσλήφθηκε στην Ιονική Τράπεζα. Υπηρέτησε σαν υπάλληλος στο Ναύπλιο, Τρίπολη, Αμφιλοχία και σαν διευθυντής στην Ικαρία, Τρίπολη και Αθήνα απ' όπου συνταξιοδοτήθηκε το 1995.

Στην Τρίπολη γνώρισε τη γυναίκα του Κική Γ. Νάτση με την οποία απέκτησαν δύο παιδιά, το Γιάννη και την Αννίτα, τραπεζικούς υπαλλήλους, που τους χάρισαν ήδη 2 εγγονάκια.

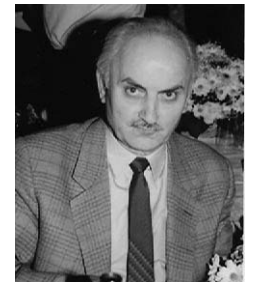
Στο πέραςμα απ' αυτή τη ζωή ο Νίκος σε όλους όσους τον γνώρισαν άφησε τις καλύτερες μνήμες και κέρδισε όλων την εκτίμηση, συμπάθεια και αγάπη. Όλοι θα τον θυμόμαστε σαν έναν άριστο οικογενειάρχη, έναν άνθρωπο μελίχιο, ευγενή, καλόκαρδο, πνευματώδη, ανιδιοτελή, πάντα πρόθυμο να βοηθήσει. Ιδιαίτερη εντύπωση προκάλεσαν οι συνάδελφοί του που στον αποχαιρετισμό που του έκαναν τον αποκάλεσαν "δάσκαλο" γιατί πάντα ήταν πρόθυμος να βοηθήσει, να καθοδηγήσει τους νέους συναδέλφους του και με το παράδειγμά του να διδάξει ήθος και στάση ζωής.

Αιωνία σου η μνήμη Νικολάκη.

Γ. Ρόκκας

Ευχαριστήριο

Η **Κική Στεργίου** ευχαριστεί θερμά όσους της συμπαραστάθηκαν στην απώλεια του αγαπημένου της συζύγου. Ιδιαίτερα ευχαριστεί τους συγχωριανούς που ήρθαν από το χωριό και την Τρίπολη για την κηδεία του, όπως και τους συναδέλφους του.

Τα βότανα στη ζωή μας

«παλιές αναμνήσεις και εμπειρίες»

Συνέχεια απ' την 1η σελ.

υλικό του μύθου σε όλους τους λαούς.

Στην Ελληνική μυθολογία ο Απόλλωνας φέρεται ως ο πρώτος θεραπευτής αφού σ' αυτόν δόθηκε το βοτάνι για κάθε νόσο ή **παιωνία**. Ο γιός του Ασκληπιός ύστερα έφτασε να κατέχει όλα τα μυστικά για τις ρίζες και τους χυμούς των φυτών. Τότε θέλησε να νικήσει και τον ίδιο το θάνατο και τιμωρήθηκε από τους θεούς. Ο Ερμής έσωσε τον Οδυσσέα, από τα μάγια της Κίρκης με το μυστηριώδες βότανο μύλο.

Ο Όμηρος τραγούδησε τη δύναμη πολλών φαρμακοβοτάνων, που άλλους από τους ήρωές του γιάτρεψαν και από άλλους έδιωξαν τη θλίψη και τους πότισαν λησμονιά.

Χάνονται στο χρόνο οι γνώσεις για τις θεραπευτικές δυνάμεις της φύσης. Και η μυθολογία που με το δικό της τρόπο γνώρισε από τις πρώτες παρατηρήσεις για τις ιαματικές ιδιότητες των φυτών σιγά σιγά τις παρέδωσε στα «σπάργανα της αναδυομένης επιστήμης». Η βοτανολογία εδραϊώνεται με τον Θεόφραστο και Διοσκουρίδη και γίνεται υπόθεση μιας μακράς σειράς από βοτανοσυλλεκτές, φαρμακοτρόφιτες και πρακτικούς.

Η επιστήμη, που μέχρι χθες τους αντιμετώπιζε όλους αυτούς εχθρικά σήμερα τους αποδίδει σιγά σιγά την οφειλόμενη αναγνώριση και αφού αντιγράφει τις συμβουλές του μύθου τους.

Δύσκολοι οι περασμένοι αιώνες στο θέμα της αρρώστιας.

Κάθε άνθρωπος έπρεπε να διαθέτει αδρές, καθημερινές γνώσεις της θεραπευτικής δράσης των βοτάνων.

Πώς αλλιώς να βρει γιατριά, πώς αλλιώς να επιβιώσει στον απομονωμένο συνοικισμό, στο απομακρυσμένο χωράφι, στην ποιμενική καλύβια; Μια γιαγιά ηπειρώτισσα μου είπε κάποτε σε μια κουβέντα μας «οι άνθρωποι μοναχοί τ'ς πήγαιναν και μάζευαν βότανα, τάβραζαν και πίναν του ζουμί τ'ς για να γιάννεν».

Βέβαια αυτοί που είχαν το μεράκι να συλλέγουν βότανα, είχαν απκτήσει γνώσεις βαθιές και λεπτομερειακές. Ήξεραν να ξεχωρίζουν όχι μόνο τα διάφορα είδη των φυτών, αλλά και ποιά είναι κατάλληλα για κάθε χρήση.

Ποια έπρεπε να μαζεύονται σε χωράφια και ποια σε βουνά. Από ποια θα χρησιμοποιούσαν τις ρίζες, τα φύλλα ή τα άνθη και τους καρπούς, αλλά και πώς θα τα έβραζαν, σε λάδι ή σε νερό. Πώς θα αποξηραίνονταν και πώς θα φυλάσσονταν. Εμπειρικές γνώσεις αιώνων, που διαδίδονταν από γενιά σε γενιά.

Ακόμη θυμάμαι δύο παρασκευάσματα της γιαγιά μου - της θεία - Γιαννούς - όπως την έλεγαν, που τα συνέστηνε παντού.

Το πρώτο ήταν μια «αλοιφή» όπως την έλεγε για κάθε κακοπάθεια του δέρματος. Έβραζε μέσα σε λάδι ένα βότανο τη «σκατζοκαπινιά» ένα μικρό φυτό με φύλλωμα σαν το μυρώνι. Έπεντα πρόσθετε καθαρό κερί και μια πρέζα θειάφι και σηματοποιούνταν μια απαλή κρέμα - Πάρτο και θα δεις την υγεία σου - έλεγε στον καθένα και το πρόσωπό της έλαμπε από χαρά.

Το δεύτερο ήταν πάλι μια κρέμα από ένα «χωματάκι» όπως το έλεγε που έπαιρνε από τις φωλιές κάποιου είδους σφήκας. Αυτό το ανακάτευε με λάδι ζεστό και το συνιστούσε ανεπιφύλακτα για κάθε όγκο (φλεγμονή) σε ανθρώπους και ζώα. Η πελατεία της ήταν πολυπληθής ειδικά τα καλοκαίρια.

Με αυτά γιατροπορεύτηκε επί αιώνες ο Ελληνικός πληθυσμός, καθώς οι επιστήμονες γιατροί ήσαν λίγοι και αυτοί συγκεντρωμένοι σε διοικητικά και οικονομικά κέντρα, οι οποίοι άλλωστε την ίδια περίοδο χρησιμοποιούσαν την βοτανολογία, που οι αιώνες είχαν πρακτικά επικυρώσει μαζί με τις βδέλλες, τις βεντούζες, τι αφαιμάξεις κ.λ.π.

Σήμερα η φαρμακευτική χλωρίδα εξακολουθεί να έχει πλήθος εφαρμογών στην καθημερινή ζωή, στη μαγειρική, στην αρωματοποιία, την ποτοποιία και την παρασκευή καλλυντικών.

Είναι όμως βέβαιο ότι κρύβει πολλά μυστικά για περιεχόμενες δραστικές ουσίες, που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για θεραπευτικούς σκοπούς.

Κάτι το οποίο θα έπρεπε να προβληματίσει την έρευνα, αλλά και την εγχώρια φαρμακοβιομηχανία.

Γωγώ Παπαθεοδώρου - Καραγιάννη

Βασίλης Σπ. Σταθούλης

Εμπόριο αλουμινίου, εξαρτημάτων και πλαστικών Καλαμάτας 113

(Κτίρια παλιάς Βιοτεχνικής Σχολής) Τρίπολη Τηλ. 2710-235616 • Fax: 2710 243065

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟ

Λευκά Είδη Κεντήματα Κουρτίνες - Καυρνιόξυλα Υφάσματα Επιπλώσεων Παπλόματα - Κουβέρτες

Λίτσα Τριανταφύλλη

Εθνομαρτύρων 2, Τρίπολη, Τηλ. 2710 237764 - Οικίας: 2710 225468

ΑΡΑΓΕ!

Γράφει ο Γιάννης Μ. Ζαρόκωστας

ΑΡΑΓΕ ΠΟΣΕΣ ευκαιρίες μας δίνονται στο πέρας ενός αγχωτικού, απαιτητικού, δυνάστη χρόνου να ριζούμε ένα βλέφαρο αλλού, πέρα από την καλά προετοιμασμένη πορεία, τη συνήθη διαδρομή που καλοκουρδισμένοι ακολουθούμε κυνηγώντας τι: την ίδια τη ζωή, που τελικά μάλλον δεν τη ζούμε.

Οι μέρες τούτες της γιορτής, της αγάπης, της αγιοσύνης δεν είναι μόνο ευκαιρία ανάπαυλας από το ασταμάτητο αγκομαχητό της καθημερινότητας. Είναι κάτι πιο πολύτιμο: η ευκαιρία απολογισμού, ενδοσκόπησης, κρίσης και ανασύνταξης. Κάτι το πνεύμα των ημερών, κάτι η διάχυτη τρυφερή διάθεση ξυπνούν, ταρακουνούν το αποσβολωμένο «μέσα μας» και τα ερωτήματα πέφτουν βροχή: Είμαι καλά; Ζω όπως θέλω; Έχω φίλους; Έχω ανθρώπους να με αγαπούν και να αγαπώ; Μήπως θα ήθελα και κάτι άλλο; Μήπως νιώθω μοναξιά, φόβο, απογοήτευση; Είμαι καλός άνθρωπος; Αδίκησα, πλήγωσα κανέναν; Τι περιμένω από το μέλλον, για τι προσπαθώ;

ΑΡΑΓΕ ΠΟΥ οδηγούμαστε όταν σε δίνη σκέψεων και συναισθημάτων αφήνομαστε; στο πιο επώδυνο μα συνάμα πολύτιμο ταξίδι στο είναι μας; Συγκρούμαστε με Ερινύες, ποδοπατούμαστε από τον εγωισμό μας, παρασυρόμαστε από συναισθήματα. μα τελικά βρίσκουμε το φως που οδηγεί στη δική μας αλήθεια, σε ό,τι μας κάνει καλύτερους «απολαυστές της ζωής».

ΑΡΑΓΕ ΓΙΑΤΙ λόγο να δώσουμε για όσα είπαμε και όσα χωρίς σκέψη ξεστομίσαμε; Λόγο στους εαυτούς μας, τους αγαπημένους, τους δικούς μας γιατί να δώσουμε; Λόγο για το χθες, το σήμερα και το αύριο γιατί να δώσουμε; Λόγο σ' αυτούς που πληγώσαμε σε ιδέες και πρέπει που προδώσαμε, λόγο για όσα αθετήσαμε;

ΑΡΑΓΕ Τι γινόμαστε όταν από κέρνα ομοιώματα που άλαλα, ψυχρά, ανέκφραστα βιώνουμε το διάβα της ζωής ξαφνικά ανάβουμε;

Φωτιζόμαστε, αποκτούμε έκφραση, εκπέμπουμε συναισθήμα, έχουμε προσωπικότητα, μοναδικότητα, χαρίζουμε ζεστασιά και όνειρα, σιγουριά και ελπίδα ότι είμαστε εκεί. Η όταν από κουρδιστοί στρατιώτες κάνουμε ανάπαυλα από την προδιαγεγραμμένη πορεία μας και ακούμε και τη διπλανή φωνή, αφουγκραζόμαστε το κλάμα ή το γέλιο των γύρω, απλώνουμε το χέρι μας και εκεί που δεν επιτάσσει η εγωκεντρική μας φύση; Τότε γινόμαστε αρωγοί της ζωής, συμμετοχοί και όχι παρατηρητές στο πολυδιάστατο θαύμα της!

ΑΡΑΓΕ ΠΟΤΕ η ευχή γίνεται πράξη και όχι φυγή;

ΑΡΑΓΕ πότε η αρχή στην άλλη άκρη οδηγεί; ΜΑ τόσα ΑΡΑΓΕ έχουν αξία μοναδική, μα απάντηση σε όλα κοινή:

ΟΤΑΝ κάθε μας μέρα είναι η επόμενη στιγμή της χθεσινής μας αλλαγής, πάντα με καθαρή καρδιά και το κεφάλι ψηλά!

ΟΙ ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ για την εφημερίδα να στέλνονται στη διεύθυνση: Σύλλογος Αρτεμισιωτών Γλάδστωνος 10 Τ.Κ. 106 77 Αθήνα

Μέλι Κρασί
λάδι • ελιές • ρίγανη

ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ
κρασί επιλεγμένο από τους αμπελώνες της οικογένειας Σταματόπουλου στην Μαιτιλία Αρκαδίας
6972 216 124, 210 56 19 329

Γυναικεία υφάσματα ποιότητας Αθανασία Κατσιφώλη

(κόρη της Γεωργίας Ι. Τσαγκαλάκη)
Πελοπίδα 10 Τρίπολη Τηλ: 2710-223954

Τα DVD του Συλλόγου μας

Όλα τα τελευταία μεγάλα γεγονότα του συλλόγου είναι σε DVD
α) Χορός του Συλλόγου 2004
β) Εγκαινία του ξενώνα
γ) Κοπή της πίτας το 2006
δ) Αρτεμισιακά - Αργαλειός 2006
Η τιμή κάθε DVD είναι 20€.
Τα μέλη του Δ.Σ. του συλλόγου δέχονται παραγγελίες.
Στέλνονται και στο εξωτερικό.
Το Δ.Σ. του Συλλόγου

Ο Νοέμβριος και τα σημάδια του

Συνέχεια απ' την 1η σελ.

Μια άλλη παροιμία ορίζει μάλιστα και την ακριβή ημερομηνία. «Στις δεκαεφτά ή στις δεκαοχτώ πέφτει η Πούλια στο γιαλό» και πίσω παραγγέλλει: «Μήδε στανίτσα στα βουνά, μήτε γιωργό στους κάμπους». Και ακολούθως «Ο Αϊ-Μηνάς εμήνυσε, πούλια μην ξημερώσει».

Η Πούλια, ως ευκολοδιάκριτος σχηματισμός αστέρων ήταν πάντοτε αστρονομικό σημάδι για τους γεωργούς και κτηνοτρόφους στην πατρίδα μας.

Από τη θέση της την ουράνια σφαίρα προσδιόριζαν την ώρα κατά την διάρκεια της νύχτας και μ' αυτό το ουράνιο νυχτερινό ρολόι κανόνιζαν τις δουλειές τους με το χάραμα της ημέρας.

Η ανατολή της Πούλιας στα τέλη Μαΐου σηματοδοτούσε πάλι την έναρξη του θερισμού.

Ο Ησίοδος στο «έργα και ημέραι» συμβούλευε τους αγρότες, γι' αυτούς τους δύο σημαντικούς σταθμούς να ακολουθούν τις ημερομηνίες ανατολής και δύσης των Πλειάδων.

Γωγώ Παπαθεοδώρου-Καραγιάννη

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ελένη Παπαγεωργίου-Κατρεβιώτη	30
Νίκος Κοτίτσας	50
Σωτήρης Ψαρράς	40
Λαμπρινή Δ. Κατσίνη	20
Αγλαΐα Α. Αντωνοπούλου	20
Μαρία Δ. Ψαρρά-Ρόκκα	30
Γεωργία Γ. Χελιώτη	15
Παρασκευή Δ. Μπουρτσουκλή-Κακαβάνου	25
Μαρία Δ. Μπουρτσουκλή-Μπράμη	25
Φωτούλα Ι. Γιαννιώση	100
Παναγιώτα Δ. Μπουρτσουκλή	20
Ευαγγελία Αghσ. Ζιωτοπούλου	50
Φίλιππος Δημ. Ζιωτόπουλος	50
Ευγενία Ν. Τασιοπούλου	20
Χρήστος Ν. Νάτσης	50
Γ. Μάγκλαρης	20
Ελένη Ι. Ρόκκα-Λυκουρέντζου	10
Πίτσα Θ. Κακαρικού-Κουτσούκου	20
Χρήστος Χαρ. Σταματόπουλος	20
Παναγιώτης Διον. Ψαρράς	50
Κική Στεργίου	50
Θεοδώρα Σίμου	20
Γρηγορία Δ. Κοτσιοβού	50

ΑΡΚΑΔΙΚΗ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Παναγιώτης Χ. Νάτσης
Ορθοπαιδικά είδη - Νοσηλευτικός εξοπλισμός -
Οξυγόνα Όργανα Γυμναστικής
Εθνομαρτύρων 30 Τρίπολη
Τηλ: 2710-227166

ΕΥΛΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΠΟΡΤΕΣ - ΝΤΟΥΛΑΠΕΣ
ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ

N.B. ΝΩΝΤΑΣ
ΒΛΑΧΟΣ
ΑΡΤΕΜΙΣΙΟ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

Τηλ.27960 61108 Κιν.6947 329588

ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ

Γιώργος Α. Συμπρούκος
Νέα Περιφερειακή Οδός
(Πίσω από το 3ο Λύκειο) Τρίπολη
Τηλ.- FAX.: 2710 241752 Κιν. 6944 273076

ΤΑΒΕΡΝΑ ΨΗΣΤΑΡΙΑ

ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΟΥ
Αρτεμίσιο (Κακούρι) Αρκαδίας

EMΠOPIO
ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΕΚΤΥΠΩΤΩΝ
FAX
ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ
SERVICE
RICOH
TOSHIBA

ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ 9
ΤΡΙΠΟΛΗ
ΤΗΛ/ΦΑΧ: 2710.22.68.07

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΟΚΚΑΣ & ΣΑΡΤ

Επαγγέλματα που χάθηκαν

Όπως είναι γνωστό κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 20ού αιώνα η επιστημονική πρόοδος που σημειώθηκε και είχε ως συνέπεια την τεράστια τεχνολογική ανάπτυξη, δημιούργησε νέες οικονομικές συνθήκες και επηρέασε τη ζωή μας σε όλους τους τομείς. Η χρήση των ηλεκτρικών οικιακών συσκευών π.χ. γενικεύθηκε και διευκόλυνε αφάνταστα την καθημερινή μας διαβίωση. Στην αγροτική ζωή τα αυτοκίνητα, τα τρακτέρ και οι γεωργικές μηχανές αντικατέστησαν τα ζώα, που χρησιμοποιούνταν πια σε ελάχιστες περιπτώσεις, ενώ με την περαιτέρω ανάπτυξη της βιομηχανίας πολλά είδη οικιακής και επαγγελματικής χρήσης έγιναν πιο προσιτά και πιο φτηνά.

Στον τομέα της εργασίας, λοιπόν, δημιουργήθηκαν νέα επαγγέλματα, ενώ άλλα καταργήθηκαν και αυτοί που τα ασκούσαν - μεγάλοι πια στην ηλικία - πέρασαν στην απομαχία χωρίς να έχουν αντικαταστάτες, μια και δεν χρειάζονται.

Στο χωριό μας τέσσερα επαγγέλματα που δεν ασκούνται πια είναι του φαρνατζή, του σαμαρτζή-πεταλωτή, του βαρελά και του τσαγκάρη. Φαρνατζής του χωριού ήταν ο Κώστας Χριστόπουλος. Την τέχνη έμαθε στο φανοποιείο του Χρήστου Ρουμελιώτη στην Τρίπολη. Εκεί εγκαταστάθηκε σε ηλικία 15 ετών για τρία χρόνια, από το 1951 ως το 1954 και δείχνοντας επιμονή, συνέπεια και προσοχή έγινε ένας άριστος τεχνίτης. Έτσι το 1954 άνοιξε το δικό του εργαστήριο στο σπίτι του, στο κέντρο του χωριού, το μοναδικό ως τις μέρες μας. Τα εργαλεία του ήταν απλά, οι ψαλίδες, το καμινέτο, τα κολλητήρια και τα υλικά του, οι λαμαρίνες, το μαντέμι, το καλάι και το ακουαφόρτ. Και τι δεν έφτιαχναν τα επιδέξια χέρια του με αυτά τα απλά μέσα! Καρδάρες και δοχεία λαδιού, λίμπες για λάδι (λαδούσες), τεπόζιτα νερού, φανάρια, ψεκαστές, κόσκινα, λούκια, μπουριά και ξυλόσομπες. Κάθε Σεπτέμβρη έφτιαχνε πάνω από 50 σόμπες! Στρογγυλές με λαμαρίνα έξω, μαντέμι μέσα και κτισμένες με τούβλο. Για δύο δεκαετίες σε μια κοινωνία καθαρά αγροτοκτηνοτροφική η δουλειά ήταν πολλή και η προσφορά στους συγχωριανούς του πολύτιμη-Έτσι μπορούσε να καλύπτει με άνεση και τις υποχρε-

ώσεις του απέναντι στην οικογένειά του και να της προσφέρει κάθε τι που χρειαζόταν.

Όμως από το 1975 περίπου οι συνθήκες άλλαξαν. Το πλαστικό εισέβαλε καταλυτικά στη ζωή μας, η τακτική συγκοινωνία με την Τρίπολη έκανε πιο προσιτή την αγορά της κι έτσι η δουλειά σιγά σιγά περιορίστηκε και σήμερα κάνει μόνο μικροεπισκευές που θα του ζητηθούν.

Τώρα πια, λοιπόν, βρίσκεται στην απομαχία, είναι ωστόσο πολύ

Κώστας Χριστόπουλος

Κώστας Χρόνης

κόπουλο. Γυρίζοντας στο χωριό αρχικά δούλεψε στο εργαστήριο του Μπενεχούτσου μαζί με τον μπάμπια -Αντρέα, στη συνέχεια μεταφέρθηκε στους Μπουρτσουκλή (Σαρρή) και τέλος δημιούργησε το εργαστήριό του στο σπίτι του. Τα εργαλεία του, τανάλια, σφυρί και το σαντράνι (ειδικό εργαλείο για τα νύχια) έκαναν θαύματα στα επιδέξια χέρια του. Το χωριό και η γύρω περιοχή είχαν τότε πολλά ζώα, άλογα, μουλάρια, γαϊδούρια. Τα περισσότερα περ-

νούσαν από το σπίτι του. Το πετάλωμα ήταν δουλειά δύσκολη κι επικίνδυνη. Το ζώο έμπαινε σε ειδική κλούβα και το καπίστρι του δένονταν στο μπροστινό ξύλο-οδηγό, για να μη μετακινείται. Ειδικά το κόψιμο των νυχιών απαιτούσε δεξιότητα, γιατί αν δεν κόβονταν σωστά, το ζώο κούτσαινε. Το πέταλο είτε καρφονόταν κρύο στο πόδι του ζώου είτε γινόταν θερμή πετάλωση, δηλ. ζεσταίνονταν σε καμίνι και μετά καρφονόταν, για καλύτερη εφαρμογή και διάρκεια. Στα πανηγύρια η δουλειά ήταν περισσότερη, γιατί οι τσαμπάσδες (μεταπωλητές ζώων) έφερναν τα ζώα τους για πετάλωμα.

Όμως ο Κώστας Χρόνης ήταν και άριστος σαμαρτζής. Με μεγάλο κόπο και πολλή προσοχή συγκέντρωνε τα υλικά για τα σαμάρια. Ξύλο από καρυδιά και κυρίως από πλάτανο, γιατί ήταν φτηνότερο, για το σκελετό, που τον πελεκούσε μόνος του. Από μουριές έφτιαχνε τις σαμαροπαίδες, δηλ. τις πλαινές τάβλες. Το στρώμα γινόταν από βούτιμο (βούρλο) και το σαμαρόσκουτο από μαλλί προβάτων. Εδώ βοηθούσε και η πολύτιμη σύντροφός του, η Κατερίνα. Έκανε το πλύσιμο, το γνέσιμο, το σούρισμα του νήματος και την ύφανση. Ακολουθούσε η νεροτριβή, για να είναι πιο απαλό. Στη συνέχεια ντυνόταν το σαμάρια με λινάτσα ή με δέρμα- ακριβότερο βέβαια. Τέλος μπροστά και πίσω κάρφωνε τα κολιτσάκια (σιδερένια άγκιστρα), απαραίτητα εξαρτήματα για το φόρτωμα του ζώου, γιατί σε αυτά δένονταν οι τριχιές.

Τα ξύλα τα δούλευε το χειμώνα, μπροστάρια, πιστάρια και σαμαροπαίδες, που τις ζέσταινε στη φωτιά και τις στερέωνε στον τοίχο, για να γίνουν καμπύλες. Οι λαμαρίνες που κρατά και στη φωτογραφία ήταν ένα άλλο χρήσιμο εξάρτημα των ζώων. Φοριούνταν στο λαιμό τους, όταν όργωναν. Περνούσαν εκεί τις αλυσίδες που έσερναν το αλέτρι. Εσωτερικά είχαν βούτιμο, γύρω μαλλί και εξω-

κοίτη. Έπρεπε να έχουν καλή εφαρμογή στο λαιμό του ζώου, για να μην το «χτυπάνε».

Κώστας Χρόνης

κοίτη. Έπρεπε να έχουν καλή εφαρμογή στο λαιμό του ζώου, για να μην το «χτυπάνε».

Ο Κώστας Χρόνης χωρίς υπερβολή ήταν ένας από τους πιο καλούς σαμαρτζήδες όχι μόνο του χωριού αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Με την εργασία του αυτή δημιούργησε μαζί με την Κατερίνα μια ωραία οικογένεια, σπούδασε τα τρία του παλικάρια και ζει έχοντας την αναγνώριση και το σεβασμό των συγχωριανών του.

Ο βαρελάς του χωριού ήταν ο Κώστας Νάγος. Την τέχνη αυτή έμαθε αρχικά σε έναν κουμπάρο του στη Νυμφασία (Γρανίτσα), όμως την τελειοποίησε, είκοσι χρονών πια, στο εργαστήριο των Γκιντώνη Παναγιώτη και Μπατζήκα Θανάση στο Λεβίδι, όπου πηγαίνονταν επί ένα χρόνο. Στο χωριό το πρώτο εργαστήριο του ήταν στο παλιό σπίτι του Κουβαρντά, όπου δούλεψε τέσσερα χρόνια. Πήγε στη συνέχεια στρατιώτης και όταν γύρισε, δημιούργησε εργαστήριο στο σπίτι του.

Τα εργαλεία του ήταν οι χειροκίνητες πλάνες, τα πριόνια, τα σκεπάρινα, οι κουτάλες (κυρτά και πλατιά σιδερένια εργαλεία με κονή ξύλινη λαβή) και βέβαια απαραίτητος ο διαβήτης.

Για την κατασκευή των βαρελών χρησιμοποιούσε κορμούς από βελανιδιές και μουριές. Τους έσκιζε σε κορδέλα στο Λεβίδι ή στη Βυτίνα και τους έκανε δόγκες(τάβλες). Στη συνέχεια τις πλάνιζε, τις έδεने πάνω με στεφάνι σιδερένιο και για να κυρτώσουν προς την αντίθετη πλευρά άναβε κάτω φωτιά σε τενεκέ και καθώς ζεσταίνονταν τις έβρεχε με πανί μέσα-έξω, για να μαλακώσουν, ενώ με ένα συρματόσκοινο περασμένο ένα γύρω, που το έσφιγγε σιγά-σιγά, τις έκλεινε και πενούσε το κάτω στεφάνι. Συνολικά κάθε βαρέλι, ανάλογα με το μέγεθός του είχε 8-10 στεφάνια. Μετά έφτιαχνε από έλατο τους μπαζούς, δηλ. τις πλαινές κυκλικές επιφάνειες. Τα μεγάλα βαγένια είχαν και μια μικρή πόρτα για το καθαίρισμα.

Πριν από μερικές δεκαετίες η ζήτησή τους στο Κακούρι και στα γύρω χωριά ήταν μεγάλη. Έφτιαχνε βαρέλια που χωρούσαν από 100 ως 1000 κιλά. Αργότερα ασχολείτο κυρίως με επισκευές. Κρασοβαρέλα, τυροβαρέλα, νεροβαρέλα, βούτες για τον πολύ του ραντίσματος περνούσαν από τα άξια χέρια του. Παράλληλα με την αγροτική εργασία δούλεψε την τέχνη του εντατικά πάνω από πενήντα χρόνια. Περίοδευε και στη Λακωνία ως τη Μονεμβασία και στην Αργολίδα. Έμεινε από 5-10 μέρες κι επισκεύαζε κυρίως τυροβαρέλα. Η εργασία του ήταν πολύ επικερ-

δής. Όπως χαρακτηριστικά μας είπε, ενώ ένας ξυλουργός έβγαζε 70 δρχ. μεροκάματο, εκείνος κέρδιζε 400-500δρχ. την ημέρα. Έτσι αντιμετώπιζε με άνεση όλες τις υποχρεώσεις του απέναντι στην πολυμελή οικογένειά του. Για πάνω από πέντε δεκαετίες άσκησε το δύσκολο αυτό επάγγελμα που ήθελε χέρια δυνατά, υπομονή και επιμονή, με συνέπεια και μεράκι και ζημιά σε βαρέλι δεν έπαθε ποτέ «βαρέλι του δεν έχει στάξει», όπως χαρακτηριστικά λέγεται. Τώρα απολαμβάνει δίκαια τους καρπούς των κόπων του.

Ο Γιώργος Σιοροβίγκας, 95 γρονών σήμερα, ήταν ο τσαγκάρης του χωριού. Μετά το σχολαρχείο, 12 χρονών παιδί πήγε στην Τρίπολη, έμαθε την τέχνη και δούλεψε εκεί για πέντε χρόνια, μέχρι να πάει στρατιώτης. Μετά τη στρατιωτική του θητεία έκανε το δικό του μαγαζί στο χωριό.

Κύρια εργαλεία του ήταν οι φόρμες(καλαπόδια), η ραπτομηχανή, τα σουβλιά και οι χοντρές βελόνες. Δέρματα και σολοδέματα παράγγελλε από την Αθήνα και από νησιά μέσω αντιπροσώπων που έρχονταν εδώ ή συναντούσε ο ίδιος στην Αθήνα, όπου πήγαινε σχεδόν κάθε 15-20 μέρες.

Οι παραγγελίες για παπούτσια παιδικά, γυναικεία, ανδρικά ήταν πολλές. Παίρνοντας τα μέτρα έπρεπε να εξετάσει προσεκτικά όλες τις ιδιαιτερότητες του κάθε ποδιού, ώστε να έχει επιτυχία και να μείνει ο πελάτης ευχαριστημένος. Η πιο σχολαστική, δύσκολη και κουραστική δουλειά ήταν το γαζι με το χέρι με τρίχα γουρουνιού. Η λεπτομέρεια αυτή έδειχνε τον καλό τεχνίτη. Επισκευές παπουτσιών έκαναν τα μαστορόπουλα που είχε στο μαγαζί του. Η εργασία του ήταν πολύ επικερδής και ζούσε μαζί με τη γυναίκα του Κωνσταντίνου άνετα. Όμως ο πόλεμος του '40 έβαλε τέλος στη δραστηριότητά του αυτή. Κρουπαγήματα από το μέτωπο δεν του επέτρεπαν πια να εργαστεί, ενώ το οικονομικό κραχ έγινε αιτία να χάσει κεφάλαια και πιστώσεις σε εργοστάσια και να παραιτηθεί από κάθε νέα προσπάθεια. Σήμερα οι μεγαλύτεροι μιλούν ακόμη με ευγνωμοσύνη και θαυμασμό για την τέχνη του και την προσφορά του στο χωριό.

Το επάγγελμα του τσαγκάρη άσκησαν στο χωριό και τα αδελφία Βασίλειος και Ανδρέας Σίμος και ο Δημήτριος Σταματόπουλος, δεν βρίσκονται όμως πια ανάμεσά μας, ώστε να έχουμε στοιχεία για την επαγγελματική τους δραστηριότητα.

Αννα Σταματοπούλου - Παραδείση

Α&Η
ADVERTISING
PUBLISHING

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΑ ΔΩΡΑ

- ΜΠΛΟΚ
- ΚΑΡΤΕΣ
- ΕΝΤΥΠΑ
- ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ
- ΑΦΙΣΣΕΣ κ.α.

ΗΛΙΑΣ ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ
Γαρυττού 152 - Αγ. Παρασκευή
Τηλ: 210.600.46.50 - 697.38.34.501

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
Εντοιχιζόμενες ΗΛ. Συσκευές
Απορροφητήρες Νεροχύτες
Μπαταρίες Μπάνιου & Κουζίνας
Γερμανική Τεχνολογία

TeKa
KÜCHENTECHNIK

Πόρτες-Ντουλάπες
Έπιπλα Κουζίνας
ΜΕΛΕΤΗ ΧΩΡΟΥ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
ΜΕΣΩ Η/Υ

Χρήστος Βλάχος
Βιομηχανική Περιοχή Τρίπολης
221 00 • Τρίπολη
Τηλ/Fax: 2710-233185

ΧΡ. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ
Ωρολόγια - Κοσμήματα
Εθν. Αντίστασης 52
Τηλ. 2710 232633 • Τρίπολη

ΓΑΛΛΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
ΛΕΥΚΩΝ ΕΙΔΩΝ - ΚΟΥΡΤΙΝΩΝ
Βασίλης Α. Σταματόπουλος
Ερμού 15 Τρίπολη
Τηλ: 2710 238621

Ένα εύλογο ερώτημα

Αποτελεί γενική και διαχρονική αναγνώριση ότι οι φιλοσοφικές, οι πολιτικές, οι κοινωνικές, οι καλλιτεχνικές, οι επιστημονικές και άλλες κατακτήσεις των αρχαίων Ελλήνων είναι κορυφαίες και μέχρι σήμερα τουλάχιστον αξεπέραστες. Δικαιολογημένα συνεπώς δημιουργήθηκε το ερώτημα: **Γιατί μόνο στην Ελλάδα και γιατί μόνο τότε στην Ελλάδα αναπτύχθηκε ένας τέτοιος πολιτισμός;**

Ποια είναι τα αίτια δημιουργίας αυτού του ανεπανάληπτου πολιτισμού στο συγκεκριμένο τόπο και χρόνο;

Οι θεωρίες

Στο εύλογο αυτό ερώτημα έχουν δοθεί διάφορες απαντήσεις, έχουν αναπτυχθεί διάφορες θεωρίες.

Η λέξη θεωρία είναι ελληνική και σημαίνει «θεώρηση, θέαση, κοίταγμα. Θεώρηση της συνειδητοποιημένης αλήθειας και μορφιάς». Συνεπώς ο όρος θεωρία δεν σημαίνει την παρουσίαση της αντικειμενικής αλήθειας αλλά την παρουσίαση της υποκειμενικής αλήθειας του θεωρούντος. Η αντικειμενική αλήθεια, η πραγματικότητα, αποδεικνύεται μόνον από την πράξη και το πείραμα.

Μετά απ' αυτή τη διευκρίνιση ως αναφερόμενε εν συντομία στις πιο γνωστές θεωρίες που υπάρχουν για το υπόψη θέμα.

1. Η θεωρία του προϋπάρχοντα πολιτισμού

Κατά τη θεωρία αυτή ο ελληνικός πολιτισμός αποτελεί συνέχεια ενός άλλου αρχαιότερου πολιτισμού που είναι θαμμένος στον πυθμένα του Αιγαίου. Ο κλασικός πολιτισμός της Ελλάδας αποτελεί μια φάση της εξελικτικής πορείας αυτού του πολιτισμού μέσα στο χρόνο και στο χώρο.

Η άποψη αυτή ενισχύθηκε σημαντικά από τα αρχαιολογικά ευρήματα στο Ακρωτήρι της Θήρας.

Από τα ευρήματα αυτά προκύπτει ότι χαρακτηριστικά του Ελληνικού πολιτισμού των ιστορικών χρόνων υπάρχουν και στα ευρήματα του Ακρωτηρίου της Θήρας που ανήκουν σε παλαιότερη των ιστορικών χρόνων εποχή. Η διαπίστωση αυτή προφανώς αποτελεί τεκμήριο συνέχειας των δυο πολιτισμών.

Γνωρίζω μια προσπάθεια τεκμηρίωσης αυτής της άποψης που έχει γίνει από τον Γάλλο μηχανικό Pierre Lhermitte ο οποίος απέδειξε ότι η ναυπηγική τεχνολογία της Ελλάδας των ιστορικών χρόνων είναι ίδια με την ναυπηγική τεχνολογία που απεικονίζεται στα ευρήματα του Ακρωτηρίου.

Ενίσχυση της θεωρίας αυτής αποτελεί επίσης η άποψη του καθηγητού Σεισμολογίας του πανεπιστημίου Αθηνών **Αγγελου Γαλανό-**

Γιατί στην Αρχαία Ελλάδα αναπτύχθηκε ο μεγαλύτερος πολιτισμός Το πολίτευμα της χαμηλής εντροπίας

Του Δημοσθένη Κυριαζή*

πουλου, σύμφωνα με την οποία η μυθική Ατλαντίδα υπήρξε στην περιοχή του Αιγαίου και εξαφανίστηκε από τη μεγάλη έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας. Νεότερες απόψεις τοποθετούν την Ατλαντίδα στην περιοχή της Νότιο -Ανατολικής Μεσογείου και συνεπώς η περιοχή του Αιγαίου δύναται να θεωρηθεί ότι τότε ήταν μια περιφερειακή περιοχή της Ατλαντίδας.

Στη θεωρία αυτή - που είναι και λογική και συμβατή με ιστορικά στοιχεία και αρχαιολογικά ευρήματα - προφανώς δεν εντοπίζονται τα αρχικά αίτια που προκάλεσαν αυτόν τον πολιτισμό, αλλά απλώς γίνεται μετάθεση αυτού του εντοπισμού σε κάποιο άλλο χρόνο και τόπο.

2. Η θεωρία των βέλτιστων κλιματολογικών συνθηκών.

Το κλίμα της Ελλάδας αξιολογούμενο με τα βασικά μετεωρολογικά χαρακτηριστικά της ηλιοφάνειας, της θερμοκρασίας, της υγρασίας και της κυκλοφορίας του αέρα και των θαλάσσιων υδάτων, είναι - ή έστω ήταν - ένα από τα καλλίτερα κλίματα του κόσμου.

Ένα κλίμα με τέτοια χαρακτηριστικά αποτελεί παράγοντα ψυχικής ευεξίας, πνευματικής διαύγειας και δραστηριότητας. Ακόμη αποτελεί παράγοντα εύκολης συνάθροισης πολλών ανθρώπων σε ανοικτούς φυσικούς χώρους και συνεπώς παράγοντα επικωνωνίας των ανθρώπων κάτω από άριστες φυσικές συνθήκες.

Κάποιοι ειδήμονες υποστηρίζουν ότι η σημαντικότερη διαφορά μεταξύ του αρχαιοελληνικού και του ευρωπαϊκού πολιτισμού είναι ότι ο μεν πρώτος αναπτύχθηκε σε ανοικτούς χώρους της φύσης και του φωτός, ο δε δεύτερος σε κλειστούς ανθρώπογενείς χώρους. Υποστηρίζουν δηλαδή ότι η απλότητα, η καθαρότητα και η σφαιρικότητα του αρχαιοελληνικού πνεύματος οφείλεται στον καθαρό αέρα, στο άπλετο φως του ήλιου και στην ευχάριστη θερμοκρασία, των ανοικτών χώρων της Ελλάδας.

Και η θεωρία αυτή αποτελεί μια λογική απάντηση στο σχετικό ερώτημα, όμως η ισχύς της κλονίζεται από το γεγονός ότι χώρες με τις ίδιες - ή περίπου ίδιες - κλιματολογικές συνθήκες υπάρχουν σε πολλά άλλα μέρη της γης όπου όμως δεν αναπτύχθηκαν πολιτισμοί παρόμοιοι με τον ελληνικό.

3. Η θεωρία της εξωγηινης παρουσίας

Κατά τη θεωρία αυτή ο αρχαιο-

ελληνικός πολιτισμός δημιουργήθηκε από εξωγήινα όντα που κάποτε ήρθαν και έζησαν στο χώρο της Ελλάδας. Η άποψη αυτή επιχειρείται να τεκμηριωθεί αφενός στα πολύ υψηλά χαρακτηριστικά του πολιτισμού αυτού και αφετέρου στα στοιχεία της ελληνικής μυθολογίας.

Πιο συγκεκριμένα υποστηρίζεται ότι: Η δημιουργία ενός τόσο μεγάλου πολιτισμού εύκολα εξηγείται αν αποδοθεί σε όντα με μεγαλύτερη νοημοσύνη και υψηλότερο πολιτισμό από τη νοημοσύνη και τον πολιτισμό των ανθρώπων, αν δηλαδή αποδοθεί σε εξωγήινα όντα. Αυτή η άποψη επιχειρείται να ενισχυθεί περαιτέρω από πολλά και διάφορα στοιχεία της ελληνικής μυθολογίας, την οποία θεωρούν ότι είναι η θολή ανάμνηση της εξωγηινης παρουσίας και όχι του δημιουργήματος της φαντασίας των αρχαίων Ελλήνων. Τέτοια στοιχεία είναι για παράδειγμα: η κατοικία των θεών στην κορυφή του Ολύμπου (ταύτιση κορυφής Ολύμπου με βάση εξωγηινών όντων), οι κεραυνοί του Δία (χρήση όπλων προηγμένης τεχνολογίας π. χ. λέιζερ), οι άθλοι του Ηρακλέους (εκτέλεση μεγάλων τεχνικών έργων με τη χρήση μηχανών προηγμένης τεχνολογίας) και πολλά άλλα. Σχετικοί είναι και οι ακόλουθοι στίχοι του Ομήρου (Ιλιάδα, Σ, στίχ. 416-420)

«δύ δε χιτών, έλε δε σκήπτρον παχύ, βή δε θύραζε χλωεύων υπό δ' αμφιπόλοιο ρώνοντο άνακτι χρύσειαι, ζωήσι νεήνισεν ειοικυία.

Της εν μὲν νόος εστί μετά φρεσίν, εν δε και αυδή και σθένος, αθανάτων δε θεών από έργα ίσασιν.»

(Σε ελεύθερη απόδοση: (Ο Ηραϊστος), «φόρεσε (δύ) τον χιτώνα του, σήκωσε (έλε) μετά το χονδρό (παχύ) ραβδί (σκήπτρο) του και προχώρησε (βή) προς την πόρτα (θύραζε) κουτσαίνοντας (χλωεύων) τότε έοπευσαν να βοηθηθούν (ρώνοντο) τον βασιλιά (άνακτι) δύο υπηρέτριες (αμφιπόλοιο) φτιαγμένες από χρυσάφι, όμοιες (ειοικυία) με ζωντανές κοπέλλες. Σ' αυτές υπήρχε μέσα τους μυαλό και σκέψη, είχαν επίσης φωνή (αυδή) και σθένος, ενώ είχαν μάθει από τους άθανάτους θεούς όλες τις δουλειές».

Είναι φανερό ότι στους παραπάνω στίχους του Ομήρου σαφώς περιγράφεται η ύπαρξη και η χρήση μηχανών που σήμερα ονομάζουμε ρομπότ και ότι οι άθανατοι Θεοί είχαν τη δυνατότητα να μαθαίνουν στα ρομπότ να «κάνουν όλες τις δουλειές», σήμερα θα λέγαμε να τα προγραμματίζουν. Ας μη ξεχνάμε επίσης ότι ο Ηραϊστος ήταν ο θεός της τεχνολογίας.

Η θεωρία αυτή παρ' ότι έχει λογικά στοιχεία, υποβαθμίζεται από το γεγονός ότι η πιθανότητα να ισχύει, είναι ίση ή μικρότερη από την πιθανότητα εξωγηινης παρουσίας σε ολόκληρο τον πλανήτη γη. Κάτι τέτοιο όμως, με τα σημερινά τουλάχιστον δεδομένα, θεωρείται ότι έχει πάρα πολύ μικρή πιθανότητα.

4. Η θεωρία της δημοκρατίας

Κατά τη θεωρία αυτή ο αρχαιοελληνικός πολιτισμός οφείλεται στην ανάπτυξη και λειτουργία δημοκρατικών συστημάτων άσκησης της πολιτικής εξουσίας. Σημαντικά στοιχεία για τη δημιουργία αυτής της άποψης μας αποτέλεσαν τα καθολικής αποδοχής ιστορικά συμπεράσματα ότι:

α. Στην Ελλάδα υπήρχε δημοκρατία από την εποχή που περιγράφουν τα ποιήματα του Ομήρου. Το στοιχείο αυτό δείχνει ότι, για χιλιάδες χρόνια πριν από την Αθηναϊκή δημοκρατία, συνυπήρχε στον Ελληνικό χώρο πολιτισμός και δημοκρατία. Είναι η δημοκρατία που ο Φρειδερίκος Ένγκελς ονόμασε, «Αυθόρμητη Δημοκρατία των ηρωικών χρόνων της Ελλάδας».

β. Η κορύφωση του αρχαιοε-

λληνικού πολιτισμού (κλασικός πολιτισμός) και η κορύφωση του δημοκρατικού πολιτεύματος (Αθηναϊκή Δημοκρατία), συνέβησαν στον ίδιο χώρο (Αττική) και στον ίδιο χρόνο (5ος, 4ος π. Χ. αιώνας).

Η χωροχρονική αυτή σύμπτωση της κορύφωσης των δυο αξιών, οδηγεί στο στέρεο συμπέρασμα, ότι μεταξύ πολιτισμού και δημοκρατίας υπάρχει ισχυρή συσχέτιση.

Η ισχυρή αυτή συσχέτιση στην παρούσα άποψη μας έχει ουσιαστικά αναχθεί σε ταύτιση πολιτισμού και δημοκρατίας. Μια ταύτιση που σε μαθηματικό φορμαλισμό εκφράζεται από την εξίσωση:

Δημοκρατία = Πολιτισμός (1)

Η εξίσωση αυτή είναι απόλυτα συμβατή τόσο με την ετυμολογική, όσο και με τη λογική - φιλοσοφική έννοια του όρου **πολιτισμός**. Πράγματι:

α. Η λέξη πολιτισμός, προερχόμενη από τη σύζευξη της λέξης πολιτής και της κατάληξης -ισμός, δηλώνει τις αρχές, τις πρακτικές και κυρίως τις δυνατότητες όλων των πολιτών. Αν όμως οι πολίτες έχουν ασήμαντη και ψεύτικη πολιτική ισχύ, είναι πολύ δύσκολο να έχουν στέρεες αρχές και πρακτικές. Είναι πολύ δύσκολο να έχουν πολιτισμό. Η Φύση δεν εγγελλείται με ψεύτικα υποκατάστατα πολιτικής ισχύος σαν αυτά που έχουν οι πολίτες των σημερινών «δημοκρατιών».

β. Πολιτισμό στην αρχαία Ελλάδα ονόμαζαν και εννοούσαν το σύνολο των υλικών και των πνευματικών επιτευγμάτων μιας κοινωνίας. Συνεπώς ο πολιτισμός καθορίζεται - πρέπει να καθορίζεται - από την ισότιμη αξιολόγηση τόσο των υλικών όσο και των πνευματικών - ουμανιστικών επιτευγμάτων. Σήμερα με τον όρο πολιτισμός (civilization) οι περισσότεροι άνθρωποι εννοούν ή υλικά επιτεύγματα και εκείνα από τα πνευματικά που έχουν ισχυρή σχέση με τα υλικά επιτεύγματα. Τα άλλα πνευματικά - ουμανιστικά επιτεύγματα ούτε θεωρούνται ούτε ονομάζονται πολιτισμός. Ονομάζονται κουλτούρα (culture).

Συνεπώς η ανωτέρω σχέση (1) ισχύει μόνο για την έννοια που είχαν οι όροι δημοκρατία και πολιτισμός στην αρχαία Ελλάδα.

Για την έννοια που έχουν σήμερα αυτοί οι όροι - έννοια πολύπλοκη, αμφίσημη και δυσνόητη ακόμη και για τους ειδήμονες - η εξίσωση (1) δεν ισχύει.

Η σχέση (1) σε συνδυασμό με το αναμφισβήτητο ιστορικό γεγονός ότι η δημοκρατία γεννήθηκε στη Ελλάδα εξηγούν αβίαστα, γιατί τότε στην Ελλάδα αναπτύχθηκε ο μεγαλύτερος πολιτισμός.

Όμως και αυτή η θεωρία δεν δίνει απάντηση στο αρχικό ερώτημα αλλά τη μεταθέτει στην απάντηση του ερωτήματος: Γιατί τότε στην Ελλάδα γεννήθηκε η δημοκρατία; Γιατί η Ελλάδα έγινε το λίκνο της δημοκρατίας;

Γιατί η Ελλάδα έγινε το λίκνο της Δημοκρατίας

Όπως θα επιχειρήσουμε να αποδείξουμε στα αμέσως επόμενα, η αρχαιοελληνική δημοκρατία - τα σημερινά δημοκρατικά πολιτεύματα διαφέρουν σημαντικά από αυτήν - είναι ένα σύστημα άσκησης της πολιτικής εξουσίας με βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα:

1. Τη θεμελίωση του στη λογική, στη φιλοσοφία, του συνόλου και του τυχαίου. Η λογική αυτή, που αναπτύχθηκε και εφαρμόζεται στη σύγχρονη φυσική και ειδικότερα στη στατιστική και κβαντική μηχανική, έχει σήμερα υψηλή εκτίμηση και αποδοχή όχι μόνο στη φυσική, αλλά και σε άλλες επιστήμες καθώς και στη φιλοσοφία.

2. Τη δημιουργία κοινωνικών συστημάτων με χαμηλή εντροπία, χαμηλή συγκέντρωση ισχύος (εξουσίας), και μεγάλη διαφάνεια.

3. Την ανάδειξη της λογικής νοημοσύνης (IQ) των μελών της δημοκρατικής κοινωνίας σε δεσπό-

ζουσα νοημοσύνη.

Έχοντας η Δημοκρατία τα παραπάνω συμβατά με τους φυσικούς νόμους χαρακτηριστικά, έγινε αιτία πνευματικής, ψυχικής και ηθικής ανύψωσης του συνόλου των πολιτών. Έγινε αιτία δημιουργίας ενός μεγάλου πολιτισμού. Τη σχέση αυτή μεταξύ αιτίου και αποτελέσματος εκφράσαμε προηγουμένως με την εξίσωση: Δημοκρατία = Πολιτισμός

1. Η λογική του συνόλου και του τυχαίου

Η Δημοκρατία του αρχαιοελληνικού πνεύματος, είναι ένα σύστημα άσκησης της πολιτικής εξουσίας, που βασίζεται στην αξιωματική αρχή ότι όλοι οι άνθρωποι είναι από τη φύση, από το Θεό ίσοι, από πλευράς φυσικής, πνευματικής και ψυχικής ισχύος. Η ηθική αυτή αρχή, προφανώς δεν ισχύει όταν θεωρούμε μεμονωμένα άτομα. Ισχύει όμως - ακριβέστερα ισχύει επαρκώς - όταν θεωρούμε ένα μεγάλο πλήθος ατόμων, όταν θεωρούμε μια κοινωνία. Πάνω σ' αυτή την αρχή στηρίζεται η λογική του συνόλου και του τυχαίου, που σημαίνει εύρεση των νόμων που διέπουν τα βασικά μεγέθη αυτών. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι νόμοι αυτοί έχουν στατιστική και όχι ντετερμινιστική ισχύ.

Στη λογική και στη νομοτέλεια του συνόλου και του τυχαίου στηρίζονται οι δύο θεμελιώδεις θεσμοί της Αθηναϊκής Δημοκρατίας. **Οι θεσμοί της Εκκλησίας του Δήμου και των Αρχόντων της πολιτείας.**

Η Εκκλησία του Δήμου

Στην αρχαία Αθήνα όλος ο μεγάλος αποφάσεις που αφορούσαν στους πολίτες και την πολιτεία, λαμβάνονταν από το σύνολο των πολιτών. Λαμβάνονταν δηλαδή από τις Γενικές Συνελεύσεις των πολιτών που ονομαζόταν Εκκλησίες του Δήμου. Τέτοιες μεγάλες αποφάσεις που λαμβάνονταν στις Εκκλησίες ήταν: Η θέσπιση νόμων, η κήρυξη πολέμων, η εκδίκαση μεγάλων αδικημάτων που διέπραξαν άρχοντες ή πολίτες και γενικά η λήψη των «μέγιστων αποφάσεων που αφορούσαν στους πολίτες και την πολιτεία τους».

Για το θέμα αυτό, ο γνωστός φιλόσοφος και ελληνιστής Ούλιρ φον Βιλαμόβιτς στο βιβλίο του Πλάτων, γράφει για την Αθηναϊκή Δημοκρατία:

«Η νομοθετική εξουσία βρισκόταν εξ ολοκλήρου στα χέρια του λαού» και ότι η δόμηση του συστήματος απονομής της δικαιοσύνης στηριζόταν στην περίεργη αντίληψη πώς όσο περισσότεροι είναι οι δικαστές τόσο πιο πολύ διασφαλίζεται το δίκαιο της απόφασης».

Πράγματι, στα ηλιαστικά δικαστήρια, που δίκαιαν παραπτώματα και αδικήματα, ο αριθμός των δικαστών - απλών πολιτών ήταν τόσο μεγαλύτερος όσο σοβαρότερο ήταν το εκδικαζόμενο αδίκημα. Τα μέγιστα αδικήματα δικάζονταν από το σύνολο των πολιτών με οστρακισμούς. Κατά τους οστρακισμούς οι πολίτες που έκριναν ένοχο τον κατηγορούμενο - συνήθως άρχοντα ή σημαίνον δημόσιο πρόσωπο - έγραφαν πάνω σε ένα θραύσμα αγγείου (όστρακο) το όνομά του και το έριχναν σε ένα οικόπεδο. Εάν ο αριθμός των γραμμένων οστράκων ήταν μεγαλύτερος από προκαθορισμένο αριθμό (την πλειοψηφία των πολιτών) ο κατηγορούμενος κρινόταν ένοχος και του επιβαλλόταν οι προβλεπόμενες από τους νόμους ποινές.

Η προαναφερθείσα όμως αντίληψη στη στατιστική μηχανική όχι μόνο δεν θεωρείται περίεργη, αλλά θεωρείται βασική προϋπόθεση ισχύος της νομοτέλειας των συστημάτων που αποτελούνται από πολλά ισότιμα στοιχεία.

Οι Άρχοντες της πολιτείας

Ο όρος άρχοντας προέρχεται από τη λέξη αρχή και συνεπώς προσδιορίζει εκείνους που τοποθετούνται στην αρχή ενός οργανωμένου σχηματισμού. Τους επικεφαλής, τους μπροστάρηδες.

Οι άρχοντες στην αρχαία Ελλάδα και ειδικότερα στην Αθήνα δεν είχαν ουσιαστική εξουσία. Ούτε νομοθετούσαν, ούτε δίκαιαν, ούτε έπαιρναν οι ίδιοι στρατηγικές και πολιτικές αποφάσεις.

Οι άρχοντες τότε υπηρετούσαν

Συνέχεια στην 6η σελ.

MASTER STAMPHELLAS

ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ • ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ • ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΑ

ΣΤΥΛΟΣΦΡΑΓΙΔΑ HERI

ΣΤΥΛΟ ή ΠΕΝΑ, ΜΕ ΕΝΣΩΜΑΤΩΜΕΝΗ ΠΡΟΜΕΛΑΝΩΜΕΝΗ ΣΦΡΑΓΙΔΑ

NEO ΣΤΥΛΟΣΦΡΑΓΙΔΑ heri
Made in Germany

ΦΩΤΟΤΥΠΙΕΣ

ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ
ΕΥΛΙΝΕΣ, ΑΥΤΟΜΑΤΕΣ
ΤΣΕΠΗΣ ΠΡΟΜΕΛΑΝΩΜΕΝΕΣ

ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΣΕ 1 ΗΜΕΡΑ!!!
ΔΕΧΟΜΑΣΤΕ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ
ME FAX ή E-MAIL

ΚΑΤΕΧΑΚΗ 45 - Τ.Κ. 115 25
ΤΗΛ: 210.69.10.885 - 210.69.28.260 • FAX: 210.69.10.573
E-mail: masterstamphellas@tellas.gr - masterstamphellas@hotmail.com

Συνέχεια απ' την 5η σελ.

και διακονούσαν την Εκκλησία του Δήμου.

Στην Εκκλησία άρχοντες και πολίτες είχαν την ίδια εξουσία. Μία ψήφο.

Ο μεγαλύτερος άρχοντας της Αθήνας, ο Περικλής, είχε στην Εκκλησία την ίδια ισχύ με τον απλό αγρότη της Αττικής που ίσως δεν γνώριζε γραφή και ανάγνωση.

Δικαίωμα να εισηγούνται τι και γιατί πρέπει να αποφασισθεί στις Εκκλησίες είχαν πολίτες και άρχοντες. Ίσως η πλειονότητα των αποφάσεων των Εκκλησιών να λαμβάνονταν ύστερα από εισηγήσεις αρχόντων. Αυτό όμως δεν είναι εξουσία. Είναι η πνευματική και ηθική δύναμη του κάθε άρχοντα, του κάθε πολίτη.

Η ανάδειξη των αρχόντων γινόταν με κλήρωση ή με κυκλική θητεία όλων των πολιτών. Σε κάποιες λίγες περιπτώσεις γίνονταν με εκλογή, με δημοψήφισμα. Πρακτικά στην αρχαία Αθήνα αναδεικνύονταν με εκλογές μόνον οι στρατιωτικοί άρχοντες. Οι άρχοντες των άλλων κατηγοριών αναδεικνύονταν με κλήρωση ή κυκλική θητεία.

Είναι χρήσιμο να σημειωθεί ότι τότε η νομοτέλεια του συνόλου και του τυχαίου ούτε κατανοητή ήταν ούτε το σημερινό κύρος είχε. Αντίθετα η ηθική του συνόλου ήταν κατανοητή και είχε μεγάλο κύρος. Ο Πλάτων, επικριτής ουσιαστικά του δημοκρατικού πολιτεύματος, έλεγε πως «για να κυβερνηθεί σωστά μια πολιτεία έπρεπε ή όλοι οι πολίτες να είναι φιλόσοφοι, (δημοκρατία) ή να κυβερνούν μόνο οι φιλόσοφοι (αριστοκρατία)».

Αντίθετα, η ηθική του τυχαίου ήταν και είναι απροσδιόριστη και ακατανόητη ακόμη και σήμερα. Ίσως για αυτό ο Πλάτων χαρακτήρισε τη Δημοκρατία «ένα παράλογο πολιτεύμα όπου άρχοντες δεν γίνονται οι καλύτεροι πολίτες αλλά οι πολίτες που ήλθε η σειρά τους».

Στις σημερινές «Δημοκρατίες», που ουσιαστικά όλη η εξουσία έχει μεταφερθεί από την Εκκλησία στους Άρχοντες, είναι πολλοί που εμπιστεύονται περισσότερο την τυχαία επιλογή από την προσδοκία εκλογής των αρίστων μέσω ψηφοφοριών, των οποίων οι κανόνες και οι πρακτικές καθορίζονται μόνο από τους Άρχοντες χωρίς τη συμμετοχή των πολιτών.

Από τα προηγούμενα προκύπτει ότι οι αρχαίοι Έλληνες εκτιμούσαν, εμπιστευόταν και χρησιμοποιούσαν τη λογική του συνόλου και του τυχαίου. Αυτό ήταν μια κορυφαία, κρίσιμη και μοντέρνα - με τις σημερινές αντιλήψεις - απόφαση τους, που βρίσκει μετά από δύομιση χιλιάδες χρόνια τη λογική της δικαίωσης, στα συμπεράσματα της στατιστικής και κβαντικής μηχανικής.

2. Η διασφάλιση χαμηλής εντροπίας

Στα φυσικά συστήματα, η εντροπία ορίζεται ως «το μέτρο της αταξίας» ή ως «το αντίστροφο του μέτρου της πληροφορίας». Χαμηλή εντροπία συνεπώς σημαίνει μικρό μέτρο αταξίας ή μεγάλο μέτρο πληροφορίας.

Από τους ορισμούς αυτούς και από τους βασικούς θεσμούς της αρχαιοελληνικής δημοκρατίας προκύπτει ότι τα δημοκρατικά πολιτεύματα αποτελούν συστήματα χαμηλής κοινωνικής εντροπίας. Τούτο τεκμηριώνεται στη χαμηλή συγκέντρωση εξουσίας και στη μεγάλη διαφάνεια που υπάρχει στις δημοκρατίες του αρχαιοελληνικού πνεύματος.

Η χαμηλή συγκέντρωση εξουσίας αποτελεί όντως παράγοντα μείωσης της αταξίας γιατί η εξουσία (η ισχύς, η ενέργεια) παραμένει στους φυσικούς της φορείς, στους πολίτες. Η διαφάνεια - όρο που χρησιμοποιούν οι πολιτικοί και οι κοινωνιολόγοι - μεγιστοποιείται στο πολιτεύμα της αρχαιοελληνικής δημοκρατίας γιατί μόνο στο πολιτεύμα αυτό όλοι οι πολίτες είναι εξουσιαζόμενοι και εξουσιάζονται. Προφανές είναι ότι μεγάλη διαφάνεια σημαίνει βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης στην πληροφορία δηλαδή αύξηση της πληροφορίας. Τόσο όμως η μείωση της αταξίας, όσο και η αύξηση της πληροφορίας αποτελούν μείωση της κοινωνικής

Γιατί στην Αρχαία Ελλάδα αναπτύχθηκε ο μεγαλύτερος πολιτισμός Το πολίτευμα της χαμηλής εντροπίας

εντροπίας.

Περισσότερα για το θέμα αυτό υπάρχουν στο βιβλίο μας «Η άμεση Δημοκρατία στην Τηλέρα».

Στο ίδιο συμπέρασμα με το συμπέρασμα που προαναφέρθηκε, καταλήγουμε και από τη θεώρηση των αρχών και των πρακτικών της αρχαιοελληνικής Δημοκρατίας και ειδικότερα της Αθηναϊκής Δημοκρατίας.

Από μια τέτοια θεώρηση εύκολα προκύπτει το συμπέρασμα ότι βασική προϋπόθεση ανάπτυξης και λειτουργίας δημοκρατικών θεσμών, είναι η ύπαρξη καλών συνθηκών επικοινωνίας των πολιτών, που προφανώς είναι και συνθήκες διασφάλισης χαμηλής εντροπίας.

Στην αρχαία Ελλάδα οι καλές συνθήκες επικοινωνίας διασφαλιζόνταν από:

α. Τις άριστες κλιματολογικές συνθήκες.

β. Την οργάνωση της αρχαίας Ελλάδας σε μικρά κράτη, σε κράτη-πόλεις.

γ. Τη μεγάλη επικοινωνιακή ισχύ της Ελληνικής γλώσσας.

α. Οι άριστες κλιματολογικές συνθήκες

Όπως ήδη έχει αναφερθεί το κλίμα της Ελλάδος αποτέλεσε βασικό παράγοντα ανάπτυξης του πολιτισμού και συνεπώς και της δημοκρατίας αφού πολιτισμός σημαίνει δημοκρατία και το αντίστροφο.

Είναι ακόμη προφανές ότι οι άριστες κλιματολογικές συνθήκες, αποτελούν παράγοντα βελτίωσης της επικοινωνίας των ανθρώπων γιατί, διευκολύνουν τις μετακινήσεις και συγκεντρώσεις αυτών σε ανοικτούς χώρους. Ας μη ξεχνάμε ότι τότε τεχνολογία τηλεπικοινωνιών δεν υπήρχε και ο μόνος τρόπος για αμφιενεργή επικοινωνία των πολιτών, ήταν η συγκέντρωσή τους στον ίδιο χώρο, στην Αγορά, στην Πνύκα.

Σ' αυτή τη λογική η μεσορράνηση στην Αθήνα, της δημοκρατίας και του πολιτισμού φαίνεται ότι δεν είναι τυχαίο γεγονός, αφού το κλίμα της Αττικής είναι το καλύτερο της Ελλάδας.

β. Η οργάνωση σε κράτη -πόλεις

Η οργάνωση της Ελλάδος σε κράτη μικρής έκτασης και πληθυσμού, σε κράτη - πόλεις, είναι επίσης ένας πολύ βασικός παράγοντας διασφάλισης καλών συνθηκών επικοινωνίας γιατί σ' αυτή την περίπτωση υπάρχει μικρό πλήθος πολιτών και μικρές αποστάσεις μετακίνησής τους.

Η οργάνωση αυτή οφείλεται ασφαλώς στα φυσικά και πνευματικά χαρακτηριστικά των αρχαίων Ελλήνων, πρωτίστως όμως οφείλεται στα φυσικά χαρακτηριστικά του ελληνικού χώρου που οδήγησαν και βοήθησαν στην ανάπτυξη και λειτουργία αυτής της ευφυούς και ανθρώποκεντρικής οργάνωσης.

Τα πιο σημαντικά από τα φυσικά χαρακτηριστικά του Ελληνικού χώρου που στήριξαν αυτή την οργάνωση είναι: Η μορφολογία του χώρου και η κατανομή των φυσικών πόρων.

Η μορφολογία του χώρου. Ο ευρύτερος χώρος της Ελλάδας διαιρείται σε επιμέρους περιοχές που οριοθετούνται και προστατεύονται από θάλασσες και βουνά, δηλαδή από την ίδια τη φύση. Τέτοιες περιοχές είναι τα νησιά της Ελλάδας που έχουν οριοθέτηση και προστασία από θάλασσα καθώς και άλλες περιοχές που έχουν από θάλασσα, βουνά, ποτάμια, και άλλες δύσβατες περιοχές. Παραδείγματα περιοχών μικτής οριοθέτησης και προστασίας είναι η Αττική, η Λακωνία και πολλές άλλες.

Η φυσική μόνωση και προστασία που υπάρχει - και πολύ περισσότερο υπήρχε τότε - σ' αυτές τις περιοχές συνέβαλε σημαντικά στην οργάνωση και επιβίωση μικρών αυτόνομων κοινωνιών, των κρατών - πόλεων.

Η κατανομή των φυσικών πόρων. Για να αναπτυχθεί και να επιβιώσει μια αυτόνομη κοινωνία σε ένα χώρο, πρέπει να υπάρχουν σ'

αυτόν και οι φυσικοί πόροι για την ανάπτυξη γεωργικής, κτηνοτροφικής, αλιευτικής ή άλλης μορφής οικονομίας.

Από τους διάφορους φυσικούς πόρους ο πιο βασικός είναι αυτός του νερού.

Οι υδάτινοι πόροι Ελλάδας είναι και σημαντικοί και, κυρίως, έχουν μεγάλη διασπορά. Τούτο γίνεται εύκολα κατανοητό αν συγκριθούν οι υπόψη πόροι της Ελλάδας και της Αιγύπτου, δύο χωρών στις οποίες αναπτύχθηκαν μεγάλοι αλλά διαφορετικοί πολιτισμοί.

Από τη σύγκριση αυτή εύκολα προκύπτει ότι η Ελλάδα έχει πολύ μεγαλύτερο μήκος θαλάσσιων ακτών και μεγαλύτερο αριθμό χερσαίων υδάτινων πόρων (ποτάμια λίμνες, πηγές κ.λπ.) ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο χερσαίας επιφάνειας, από ό,τι έχει η Αίγυπτος. Η συγκέντρωση όλων των υδάτινων πόρων σε ένα ποταμό, στον Νείλο, έκανε εύκολο και αποτελεσματικό τον έλεγχο του Αιγυπτιακού λαού από την εξουσία. Χαρακτηριστικό ιστορικό γεγονός είναι ότι οι εξουσιαζόμενοι στην Αίγυπτο καθόριζαν τους φόρους που κάθε χρόνο έπρεπε να πληρώνει ο λαός - ώστε ούτε να πεθάνει από την πείνα, αλλά ούτε να αποκτήσει ισχύ - παρατηρώντας τις ενδείξεις των Νειλομέτρων. Κάτι ανάλογο ήταν πρακτικά αδύνατο να γίνει στην Ελλάδα. Η Ελλάδα έχει πολλά μέρη σαν τα Άγραφα.

Ίσως αυτή η διαφορά να εξηγεί γιατί στην Ελλάδα αναπτύχθηκαν δημοκρατικά πολιτεύματα ενώ στην Αίγυπτο αναπτύχθηκαν μοναρχικά - θεοκρατικά πολιτεύματα.

Οι προηγούμενες απόψεις ενισχύονται περαιτέρω από τη θεώρηση του χρόνου και του χώρου που αναπτύχθηκαν οι πρώτοι πολιτισμοί στην Ελλάδα. Τα συμπεράσματα για το θέμα αυτό, που προέκυψαν από πολλές και μακροχρόνιες αρχαιολογικές έρευνες και μελέτες, συνοψίζονται ως ακολούθως:

Την 3η π.Χ. χιλιετία αναπτύχθηκε στα νησιά του ΒΑ Αιγαίου (Λήμνος, Λέσβος, Θάσος, Σαμοθράκη κ.α) ο Αιγαϊακός πολιτισμός και στα νησιά των Κυκλάδων (Θήρα, Σύρος, Πάρος, Νάξος, Μήλος, κ.α.) ο Κυκλαδικός πολιτισμός.

Την χρονική περίοδο 2000 - 1500 π.Χ. αναπτύχθηκε στη νήσο Κρήτη (Κνωσός, Φαιστός, Μάλια κ.α.) ο Μινωικός πολιτισμός.

Την χρονική περίοδο 1600 - 1100 π.Χ. αναπτύχθηκε στην ηπειρωτική Ελλάδα ο Μυκηναϊκός πολιτισμός.

Την χρονική περίοδο 1100 - 323 π.Χ. αναπτύχθηκε στην ηπειρωτική Ελλάδα, στα νησιά και της αποικίες της ο Αρχαιοελληνικός πολιτισμός που διαφραίνεται, στην Ομηρική (1100 - 750 π.Χ.), στην Αρχαϊκή (750 - 480 π.Χ.) και στην Κλασσική (480 - 323 π.Χ.) εποχή.

Το πολίτευμα όλων των ανωτέρω πολιτισμών ήταν η δημοκρατία στην αυθόρμητη ή στην αρχαιοελληνική μορφή της.

Τα ιστορικά αυτά στοιχεία στέλνουν ένα σαφές μήνυμα.

γ. Η επικοινωνιακή ισχύς της γλώσσας.

Η μεγάλη επικοινωνιακή ισχύς της Ελληνικής γλώσσας πηγάζει από τη ύπαρξη μονοσήμαντης σχέσης μεταξύ των λέξεων και της έννοιας αυτών. Η αρχή αυτή, που εκφράστηκε με τα δόγματα «το Λακωνίζειν εστί φιλοσοφείν» και «σοφόν το σαφές», έκαναν την ελληνική γλώσσα την πλουσιότερη, την ωραιότερη και την πιο επικοινωνιακή γλώσσα από όλες τις άλλες γλώσσες του κόσμου. Αν οι αρχαίοι Έλληνες είχαν μια γλώσσα αμφίσημη και παρδαλή, ίσως τα φυσικά χαρακτηριστικά του χώρου και η ευφυής οργάνωση, δεν θα αρκούσαν για να κάνουν την Ελλάδα το λίκνο της Δημοκρατίας.

Η συμβολή της γλώσσας στην ανάπτυξη της Δημοκρατίας και του πολιτισμού είναι ένα μεγάλο θέμα που δεν καλύπτεται με το προαναφερθέν συμπέρασμα ενός φυσι-

κού. Για αυτό το θέμα καλλίτερα είναι να μιλήσουν οι ειδήμονες. Εμείς θα περιορισθούμε να αναφέρουμε μόνο τα λόγια του μεγάλου μας ποιητή Οδυσσέα Ελύτη, που είπε στους Σουηδούς Ακαδημαϊκούς κατά την τελετή απονομής του βραβείου Νόμπελ για τη συνεισφορά του στην ανάπτυξη της Ελληνικής γλώσσας:

«Και νάμαι τώρα, σήμερα, στον σταθμό της Στοκχόλμης με μοναδικό κεφάλαιο στα χέρια μου μερικές λέξεις. Είναι ταπεινές, όμως ζωντανές, αφού βρίσκονται στα χείλη ενός ολόκληρου λαού. Έχουν ηλικία τριών χιλιάδων χρόνων. Είναι όμως το ίδιο δροσερές σαν να τις ανέσυρε κανείς μόλις από τη θάλασσα. Ανάμεσα στα βότσαλα και τα φύκια του Αιγαίου, στο ζωηρό γαλάζιο και την απόλυτη διαφάνεια του αιθέρα, είναι η λέξη ουρανός, είναι η λέξη θάλασσα, είναι η λέξη ήλιος, είναι η λέξη ελευθερία. Τις αποθέτω με σεβασμό στα πόδια σας.» Και ακόμη τα λόγια, ...«σε έσχατη ανάλυση η γλώσσα είναι ήθος».

3. Η ανάδειξη της λογικής νοημοσύνης σε δεσπόζουσα.

Νοημοσύνη είναι η ικανότητα του ανθρώπου να επεξεργάζεται, με τη δύναμη του εγκεφάλου και όχι των κινητήρων και των ενστίκτων, τις πληροφορίες που λαμβάνει με τα αισθητήρια όργανά του από το περιβάλλον. Πληροφορίες λαμβάνουν όλα τα ζώα όμως δεν τις επεξεργάζονται με τη δύναμη του εγκεφάλου αλλά με τη δύναμη των ενστίκτων και των κινητήρων.

Για χιλιάδες χρόνια οι άνθρωποι γνώριζαν μόνο ότι η νοημοσύνη είναι μια εγκεφαλική λειτουργία. Από τις αρχές όμως του 20ου αιώνα, βιολόγοι, νευρολόγοι, ψυχίατροι, ψυχολόγοι και άλλοι επιστήμονες, άρχισαν να ερευνούν και να βρίσκουν από ΠΟΙΑ στοιχεία του εγκεφάλου και ΠΩΣ, με ποιες διαδικασίες, δημιουργείται η νοημοσύνη. Οι έρευνες αυτές οδήγησαν και στη μέτρηση της ισχύος της νοημοσύνης που ο κάθε άνθρωπος έχει. Η ισχύς της νοημοσύνης ονομάστηκε IQ (Intelligence Quotient - πηλίκιο νοημοσύνης), από τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε για τη μέτρησή της.

Στα πρώτα χρόνια δηλαδή, η ισχύς της νοημοσύνης προέκυπτε από το πηλίκιο των σωστών απαντήσεων προς ένα σύνολο κατάλληλων ερωτήσεων, που υποβαλλόταν σε έναν άνθρωπο. Αν για παράδειγμα, υποβάλλονταν σε κάποιον 20 κατάλληλες ερωτήσεις και αυτός απαντούσε σωστά στις 15 τότε το IQ του ήταν 15/20.

Μέχρι τη δεκαετία του 1990, οι ερευνητές πίστευαν ότι υπάρχει ένα τύπος νοημοσύνης - σήμερα την ονομάζουμε λογική νοημοσύνη - που με τη χαρακτηριστική της ισχύος της συμβολίζεται ως IQ.

Τη δεκαετία όμως του 1990, οι ερευνητές ανακάλυψαν την ύπαρξη και ενός άλλου τύπου νοημοσύνης - ενός άλλου ΠΩΣ και από ΠΟΥ - που ονομάστηκε Συναισθηματική (Emotional) νοημοσύνη, με αντίστοιχο σύμβολο EQ. Στην πραγματικότητα, η EQ ήταν γνωστή εδώ και χιλιάδες χρόνια από τα αποτελέσματά της. Όμως, οι επιστήμονες του 20ου αιώνα την αντιμετώπιζαν μέχρι την ανακάλυψή της με κάποια επιφύλαξη, αν όχι με περιφρόνηση.

Προϊόντα της IQ είναι οι λογικές σκέψεις. Οι σκέψεις δηλαδή, που ακολουθούν το μοντέλο της λογικής των αρχαίων Ελλήνων. Υπόθεση ή Συμπέρασμα αν α τότε β.

Προϊόντα της EQ είναι οι συναισθηματικές σκέψεις που δημιουργούνται από τη συσχέτιση της πληροφορίας με τα συναισθήματα που προκαλούν. Παραδείγμα συναισθηματικής σκέψης είναι το συμπέρασμα ύπαρξης κινδύνου από το γαϊγύσμα του σκύλου.

Μεταξύ των τύπων νοημοσύνης και των δύο βασικών μοντέλων πολιτισμού υπάρχει ισχυρή συσχέτιση που μπορεί να συνοψισθεί ως

ακολούθως:

Η λογική νοημοσύνη IQ είναι αυτή, πάνω στην οποία στηρίχθηκε ο αρχαιοελληνικός και ο δυτικός πολιτισμός.

Η συναισθηματική νοημοσύνη EQ είναι αυτή, πάνω στην οποία στηρίχθηκε ο πολιτισμός χωρών της Ανατολής.

Συνολική και δεσπόζουσα νοημοσύνη. Όλοι οι άνθρωποι έχουν από τη Φύση, από το Θεό και λογική και συναισθηματική νοημοσύνη. Συνεπώς για κάθε άνθρωπο ισχύει ότι:

Συνολική νοημοσύνη = IQ + EQ (2)

Είναι όμως δυνατόν, σε κάποιους ανθρώπους ή σε κάποιες κοινωνίες ανθρώπων, ένας από τους δύο τύπους νοημοσύνης να εκφράζει το μεγαλύτερο ποσοστό της συνολικής νοημοσύνης. Αυτόν τον τύπο νοημοσύνης, που αποτελεί το μεγαλύτερο (το δεσπόζον) ποσοστό της συνολικής νοημοσύνης, ονομάζουμε **δεσπόζουσα νοημοσύνη**.

Από τη θεώρηση των ιστορικών δεδομένων, προκύπτει ότι υπάρχει ισχυρή συσχέτιση μεταξύ των τύπων γραφής, των πολιτευμάτων και της δεσπόζουσας νοημοσύνης της κάθε κοινωνίας.

Συγκεκριμένα, στις κοινωνίες όπου δεσπόζουσα νοημοσύνη ήταν η λογική νοημοσύνη IQ, αναπτύχθηκαν αλφαριθμητικές γραφές και δημοκρατικά πολιτεύματα. Αντίθετα, στις κοινωνίες όπου δεσπόζουσα νοημοσύνη ήταν η συναισθηματική νοημοσύνη EQ, αναπτύχθηκαν συμβολικές γραφές και μοναρχικά / θεοκρατικά πολιτεύματα.

Οι ανωτέρω απόψεις, που σήμερα κατανοούμε ότι είναι συμβατές με τα χαρακτηριστικά και τις επιδόσεις των λογικών και συναισθηματικών συλλογισμών, μπορούν να γραφούν σε μαθηματική φόρμα ως εξής:

IQ = αλφαριθμητική γραφή + Δημοκρατικά πολιτεύματα (3)

EQ = συμβολική γραφή + μοναρχικά / θεοκρατικά πολιτεύματα (4)

Σπεύδουμε να διευκρινίσουμε ότι, οι σχέσεις (3) και (4) έχουν στατιστική και όχι ντετερμινιστική ισχύ.

Είναι ξεκάθαρο ότι η σχέση (3) ίσχυσε στην αρχαία Ελλάδα, που γέννησε τη λογική, την αλφαριθμητική γραφή και τη δημοκρατία.

Περιπτώσεις ισχύος της σχέσεως (4) μπορούμε μάλλον εύκολα να εντοπίσουμε σε λαούς της Ανατολής, που παρελθόντος αλλά και του παρόντος.

Στην αρχαία Ελλάδα, ο μετασχηματισμός της IQ σε δεσπόζουσα νοημοσύνη έγινε με τη βοήθεια της λογικής επιστήμης, που ανέπτυξαν οι αρχαίοι Έλληνες και με σεβασμό στη μεγαλύτερη αδελφή της EQ. Η IQ, αν και δεσπόζουσα, συνεργάζονταν αρμονικά και χωρίς αλαζονεία με την EQ. Να ένα παράδειγμα τέτοιας συνεργασίας:

Οι Αθηναίοι ρώτησαν το μαντείο των Δελφών -το ναό της EQ - τι έπρεπε να κάνουν για να νικήσουν τους Πέρσες και αυτό απάντησε. «Να κατασκευάσετε ξύλινα τεύχη». Οι Αθηναίοι όμως χρησιμοποίησαν την IQ τους και κατάλαβαν πως «το μαντείο εννοούσε να κατασκευάσουν πολεμικά πλοία».

Στην αρχαία Αθήνα η IQ δεσπόζε της EQ διακριτικά αλλά ουσιαστικά. Τότε η λογική νοημοσύνη δεσπόζε των χρησμών των μαντείων. Σήμερα συμβαίνει το αντίθετο. Οι χρησμοί των γαλάζιων, πράσινων και κόκκινων μαντείων δεσπόζουν της λογικής νοημοσύνης των πολιτών. Η IQ σήμερα δεν δεσπόζει αλλά υπηρετεί τους χρησμούς.

Η ανάπτυξη του αρχαιοελληνικού πολιτισμού θεμελιώθηκε στην αρμονική συνεργασία, της δεσπόζουσας IQ με τη μεγαλύτερη και σεβάσιμα αδελφή της EQ και πραγματοποιήθηκε στην Αγορά στην Πνύκα και στο Θέατρο. Η Ακαδημία Πλάτωνος και το Λύκειο Αριστοτέλους, είναι τα κορυφαία πνευματικά δημιουργήματα αυτού του πολιτισμού αλλά όχι τα φυτώρια ανάπτυξής του. Φυτώρια ήταν η Αγορά, η Πνύκα και το Θέατρο.

Σύνοψη - Συμπέρασμα

Από τα προηγούμενα προκύπτει ότι όλες οι θεωρίες - με εξαί-

Σελίδα των ξενιτεμένων

Οι Έλληνες εξουσιάζουν και τους Ουρανούς

Οι Έλληνες φιλόσοφοι, ποιητές και λόγιοι που σε διάστημα περίπου 800 ετών έθεσαν τα θεμέλια των φυσικών, κοινωνικών και συμπεριφορικών επιστημών, ήταν εκείνοι οι σκεπτικοί που ετόλμησαν και επροκάλεσαν την θεοκρατική τάξη που υπήρχε πριν τον ελληνικό πολιτισμό στη Μέση Ανατολή. Έθεσαν την επιστημονική μέθοδο της έρευνας και με τον τρόπο αυτόν εξεκλείδωσαν τα μυστικά της φύσης και του ανθρώπου, δηλαδή είχαν προχωρήσει σε καθαρά και πρωτότυπα δημιουργήματα του πνεύματος.

Είναι άξιον ν' αναφέρουμε τον ποιητή Ησίοδον ο οποίος ήταν βοσκός προβάτων και άφησε έργα μεταξύ των οποίων τη Θεογονία, δηλαδή ένα κατάλογο της γέννησης του κόσμου που αντιστοιχεί με τα σύγχρονα γενεολογικά δένδρα και τα έργα που είναι η εξιστόρηση της καταγωγής του ανθρώπου (πέντε ανθρώπινα γένη).

Περισσότερο, όμως, από κάθε άλλο είναι ο Υπολογιστής των Αντικυθήρων. Ένα φορητό πλανητάριο μηχανήμα το οποίο είχε τη δυνατότητα να κάνει τις πράξεις της αριθμητικής και να υπολογίζει τη θέση του Ηλίου, της Σελήνης και των άλλων γνωστών τότε πλανητών με μεγάλη ακρίβεια. Είναι ο πρώτος και ο μοναδικός μηχανισμός για πολλά χρόνια.

Ο υπολογιστής των Αντικυθήρων είναι ένα πολύπλοκο, μυστηριώδες και με μεγάλη σοφία τέχνημα και ακρίβειας κατασκευασμένο μηχανήμα και πολύ ορθά είπαν «Οι Έλληνες είναι οι εξουσιαστές των ουρανών» και οι επιστήμονες που το εξέτασαν παρατήρησαν ότι «ο τρόπος με τον οποίον είναι αυτό κατασκευασμένο κάνει το σαγόνι σου να σταλάζει».

Ο υπολογιστής αυτός ευρέθηκε από σφουγγαράδες στη θάλασσα του νησιού των Αντικυθήρων που το έφεραν στην επιφάνεια διότι το πλοίο που μετέ-

φερε αντικείμενα αξίας από τη Ρόδο στη Ρώμη βυθίστηκε. Ευρέθηκε μέσα σ' ένα ξύλινο κουτί των διαστάσεων που βάζουν τα υποδήματα μέσα.

Εδώ και ένα έτος πριν και ύστερα από μία εκατονταετία μελέτης ομάδα διεθνών επιστημόνων με επικεφαλής τον Άγγλο φυσικό M.G. Edmunds του Πανεπιστημίου Wales, εξέτασε τον περίπλοκο αυτόν και μοναδικό στο είδος του μηχανισμό και ευρήκαν ότι αποτελείται από 31 οδοντωτούς τροχούς (γρανάζια).

Δύο πλάκες προλογίου έδειχναν τα ζώδια και το ημερολόγιο. Μεταλλικοί δείκτες στο ημεροσπινίό μέρος έδειχναν τη θέση των ζωδίων, του Ηλίου, της Σελήνης και των Πλανητών. Δύο ελικοειδείς πλάκες στο πίσω μέρος έδειχναν τους κύκλους της Σελήνης και προέλεγαν τις εκλείψεις.

Η πολύπλοκος τοποθέτηση των γραναζιών εκανόνιζε τους δύο αστρονομικούς κύκλους: Τον Callippic κύκλο που σ' αυτόν ο Ήλιος, η Γη και η Σελήνη επιστρέφουν στην ίδια θέση τέσσερες φορές στα 76 έτη εκτός μίας ημέρας. Τον Saros κύκλο που οι εκλείψεις Ηλίου και Σελήνης επαναλαμβάνονται σε κάθε 223 σεληνιακούς μήνες που αντιστοιχούν σε 18 έτη, 11 ημέρες και 8 ώρες.

Με ένα χειροκίνητο μοχλό (δεν υπήρχε ηλεκτρισμός ή μπαταρίες) που εκινούσαν τα γρανάζια μπορούσαν να βρουν ημέρες του παρελθόντος ή μέλλοντος, ποτέ άρχιζαν και τελείωναν οι διάφορες εορτές καθώς επίσης να σημειώσουν την αρχή και το τέλος των εποχών του έτους. Παρατηρούσαν και έβηταν με ακρίβεια τη θέση των ουρανίων σωμάτων για οποιαδήποτε ημέρα που τους ενδιέφερε.

Η ταυτότητά του κατασκευαστή πιθανόν να παραμείνει ένα μυστήριο διότι δεν υπάρχει καμμία ένδειξη εις το μηχανήμα να δείχνει όνομα και έτος, αλλά όποιοι και να είναι οι κατασκευαστές

εκείνοι που συνέλαβαν στο μυαλό τους και χρησιμοποιούντες τα χέρια τους για να δημιουργήσουν ένα τέτοιο μοναδικό στο είδος του υπολογιστή την εποχή εκείνη με τα φτωγά μέσα που είχαν στη διάθεσή των, ήταν αξιέπαινοι και απέδειξαν, χωρίς αμφιβολία, τη σοφία των Ελλήνων.

Είναι κατασκευασμένο περίπου το 80 π.Χ. με πιθανότητα στη Ρόδο και θεωρούν ότι οι οδοντωτοί τροχοί σχεδιάστηκαν από τον Έλληνα αστρονόμο της εποχής Ιππάρχο, που εργάστηκε εκεί από περίπου 140 π.Χ. έως το περίπου 120 π.Χ.

Οι μετά τον Ιππάρχον φιλόσοφοι και αστρονόμοι ίδρυσαν σχολές μεταξύ των οποίων και Αστρονομίας, χρησιμοποιούντες τις ιδέες του αστρονόμου αυτού ο οποίος είχε συλλάβει τη κίνηση των ουρανίων σωμάτων.

Πληροφορικά, αναφέρουμε ότι το νησί των Αντικυθήρων ευρίσκεται μεταξύ της Πελοποννήσου και Κρήτης.

Και να σημειώσουμε ότι η κατασκευή μηχανήματος χρησιμοποιώντας οδοντωτούς τροχούς δεν υπήρχε κατά το παρελθόν. Η μέθοδος παρουσιάστηκε κατά τον 14ον αιώνα που εισήχθη με τη τεχνολογία των ωρολογίων.

Προς επίρρωση παραθέτουμε τις εκλείψεις ηλίου και σεληνής, μερικές ή ολικές, που θα γίνουν το έτος 2008 και θα επαναληφθούν το έτος 2026, ακολουθώντας το κύκλο Saros. Σημειώσατε στο ημερολόγιό σας.

Ηλίου: 7 Φεβρουαρίου 2008 θα επαναληφθεί 17 Φεβρουαρίου 2026.

1 Αυγούστου 2008 θα επαναληφθεί 12 Αυγούστου 2026.

Σελήνης: 21 Φεβρουαρίου 2008 θα επαναληφθεί 3 Μαρτίου 2026.

16 Αυγούστου 2008 θα επαναληφθεί 28 Αυγούστου 2026.

Ελευθέριος Β. Παυλός

Ένας Κακουραϊός ποδοσφαιριστής

Σε ποδοσφαιρικό αγώνα της Δ' Εθνικής κατηγορίας που έγινε στον Πύργο Ηλείας μεταξύ των ομάδων **Μιλτιάδη Καλαμάτας και Εράνης Φιλιατρών**, διακρίθηκε ένας ποδοσφαιριστής που πέτυχε και τα τρία τέρματα της ομάδας του, που πήρε τη νίκη με σκορ 3-1.

Πρόκειται για τον **Γιώργο Χελιώτη**, γιό του πατριώτη μας Νίκου Χελιώτη, που γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Κακούρι και ζει τώρα με την οικογένειά του στην Κορινθία. Φαίνεται πως ο Γιώργος Χελιώτης έχει ποδοσφαιρική φλέβα και από αγώνα σε αγώνα παρουσιάζεται καλύτερος. Του ευχόμαστε πάντοτε επιτυχίες.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου

Συνέχεια απ' την 6η σελ.

ρεση αυτής της εξωγήινης παρουσίας - παρουσιάζουν κοινά ή συγγενικά τεκμήρια που είναι ισχυρά αλλά όχι και αδιάσειστα

Η εμφάνιση κοινών τεκμηρίων στις διάφορες θεωρίες εξηγείται αν δεχθούμε τη συμβατή με την εμπειρία και την λογική άποψη, ότι η γένεση ενός πολιτισμού είναι μια εξελικτική διαδικασία δαρβινικού τύπου, που διέπεται περισσότερο από τις αρχές της θεωρίας του χάους παρά από αυτές του ντετερμινισμού. Τα χαοτικά συστήματα κατά βάθος είναι αιτιακά συστήματα με πολύ μεγάλη ευαισθησία στις αρχικές συνθήκες, στα δεδομένα του προβλήματος. Μία μικρή αλλαγή στα δεδομένα επιφέρει σημαντική αλλαγή στο μέλλον του συστήματος. Σε τέτοια συστήματα είναι πολύ δύσκολο να βρούμε και να κατανοήσουμε πλήρως τα αίτια της δημιουργίας και της νομοτέλεια της συμπεριφοράς τους.

Κάποιες φορές, στις εξελικτικές διαδικασίες δημιουργούνται ορισμένα πολύ σημαντικά αποτελέσματα, που είναι καθοριστικά για την περαιτέρω πορεία της διαδικασίας, για το μέλλον του συστήματος. Αυτά τα καθοριστικά και κρίσιμα αποτελέσματα φαίνονται και λειτουργούν σαν δευτερογενή αίτια.

Στη λογική αυτή, πρωτογενή αίτια του αρχαιοελληνικού πολιτισμού είναι η μορφολογία, το κλίμα και οι υδάτινοι πόροι του Ελληνικού χώρου και δευτερογενή, η δημοκρατία, η αλφαβητική γραφή και η λογική νοημοσύνη (IQ).

Κορυφαίο ρόλο στο πακέτο των τριών δευτερογενών αιτιών είχε η δημοκρατία η οποία συνέβαλε στην ανάπτυξη της αλφαβητικής γραφής και της IQ σε δεσπόζουσα νοημοσύνη. Τούτο τεκμαίρεται από τη σειρά με την οποία εμφανίστηκαν αυτά τα αποτελέσματα - αίτια στον Ελληνικό χώρο. Πράγματι από τα ποιήματα του Ομήρου και από τα αρχαιολογικά ευρήματα της Λήμνου, προκύπτει ότι Δημοκρατία

Γιατί στην Αρχαία Ελλάδα αναπτύχθηκε ο μεγαλύτερος πολιτισμός
Το πολίτευμα της χαμηλής εντροπίας

στην αυθόρμητη μορφή της λειτουργούσε από την περίοδο 3000 - 1100 π.Χ. (αιγαιικός - κυκλαδικός - μινωικός - μυκηναϊκός, πολιτισμός) ενώ η αλφαβητική γραφή και η λογική αναπτύχθηκαν πολύ αργότερα, κατά την περίοδο 1100 - 323 π.Χ. (αρχαιοελληνικός πολιτισμός).

Η άποψη ότι «δημοκρατία ίσον πολιτισμός» είναι συμβατή με τα ιστορικά γεγονότα του Ελληνικού χώρου.

Το μέλλον της Δημοκρατίας και του πολιτισμού

Αν δεχθούμε ότι ισχύει η εξίσωση Δημοκρατία = Πολιτισμός, τότε τα συμπεράσματα από την αξιολόγηση των σημερινών και την πρόβλεψη των αυριανών δημοκρατικών πολιτευμάτων, θα ισχύουν και για τον σημερινό και αυριανό πολιτισμό.

Ας επιχειρήσουμε λοιπόν αυτή τη δίδυμη αξιολόγηση/πρόβλεψη.

Οι σημερινές αντιπροσωπευτικές δημοκρατίες από πολιτεύματα όπου η εξουσία ανήκει στους πολίτες και ασκείται από τους πολίτες έχουν ντε φάκτο μετασχηματιστεί σε πολιτεύματα όπου η εξουσία ανήκει μεν στους πολίτες αλλά δεν

μπορεί να ασκείται από τους πολίτες. Η σημερινή εξουσία που έχουν οι πολίτες να επιλέγουν τους εκπροσώπους τους από μία λίστα προεπιλογής που αποφασίζουν τρίτοι και όχι οι πολίτες, και να τους επιλέγουν με κανόνες και πρακτικές που ορίζουν οι ασκούντες την εξουσία και όχι οι πολίτες, δεν είναι εξουσία. Είναι επίκληση της εξουσίας των πολιτών, είναι κοροϊδία.

Σήμερα οι πραγματικοί φορείς εξουσίας δεν είναι οι πολίτες αλλά τα ΜΜΕ και οι οργανωμένες ομάδες πολιτών που μπορούν δυναμικά να υπαγορεύουν τη βούλησή τους στη θεσμική εξουσία. Σε τελευταία όμως ανάλυση είναι αυτοί που ελέγχουν τα ΜΜΕ και τις οργανωμένες και δυναμικές ομάδες.

Κάτω από τέτοια συνθήκες τόσο οι πολίτες, όσο και οι θεσμικοί άρχοντες έχουν στην πράξη μικρή και αναποτελεσματική εξουσία. Το αντίθετο ισχύει για εκείνους που ελέγχουν τα ΜΜΕ και τις δυναμικές ομάδες. Αυτοί θεσμικά δεν έχουν εξουσία αλλά ουσιαστικά έχουν πολύ μεγάλη εξουσία.

Η κατάσταση αυτή, που λίγο - πολύ υπάρχει σε όλες τις σημερι-

νές δημοκρατίες, αποτελεί παράβαση φυσικών και ηθικών αρχών, αποτελεί «ύβριση». Τέτοιες όμως παραβάσεις οδηγούν νομοτελειακά στην καταστροφή. «Υβρις φέρει καταστροφή».

Σημάδια για μία τέτοια επερχόμενη καταστροφή του πολιτισμού είναι ήδη ορατά. Είναι η τρύπα του όζοντος, είναι η μόλυνση του περιβάλλοντος, είναι η πιθανή χρήση πυρηνικών όπλων.

Υπεύθυνοι για αυτήν την καταστροφή είναι εκείνοι που ασκούν την εξουσία. Είναι οι αδυναμίες και οι λανθασμένες επιλογές των σημερινών δημοκρατιών.

Οι αδυναμίες και τα λάθη όμως της εξουσίας μόνο με ένα τρόπο διορθώνονται. Με περισσότερη και γνησιότερη δημοκρατία.

Σήμερα οι άνθρωποι έχουν ένα σημαντικό εργαλείο και μια μοναδική ευκαιρία για περισσότερη και γνησιότερη δημοκρατία. Έχουν στη διάθεσή τους την ψηφιακή τεχνολογία, που διασφαλίζει λειτουργική και οικονομική εφικτότητα δημιουργίας μίας ψηφιακής Πνύκας. Μίας νέας Πνύκας που θα είναι, πιο φιλική, πιο ευέλικτη, με

πολύ μεγαλύτερη χωρητικότητα και πολύ μικρότερο λειτουργικό κόστος από την Πνύκα της Αθηναϊκής Δημοκρατίας.

Πρόβλημα για αυτή τη δημιουργία δεν είναι η διαθεσιμότητα της τεχνολογίας. Η τεχνολογία υπάρχει.

Πρόβλημα είναι η αναγέννηση των αρχών και των θεσμών που κάποτε υπηρετούντο στο μικρό λόφο της Αθήνας.

Η αναγέννηση όμως αυτή δεν είναι ευθύνη της τεχνολογίας. Είναι ευθύνη, αρμοδιότητα και καθήκον όλων των πολιτών. Πολιτικών, ειδημόνων και απλών πολιτών.

Είθε οι πολλά υποσχόμενες κοινωνίες της πληροφορίας να θέσουν σαν πρώτο στόχο τη δημιουργία μίας ψηφιακής Πνύκας σε κάθε πολιτεία.

* Ο Δημοσθένης Κυριαζής είναι φυσικός και ηλεκτρονικός. Διετέλεσε Γενικός Διευθυντής Ανάπτυξης του ΟΤΕ και σύμβουλος τηλεπικοινωνιών στο ΥΠΕΘΟ και στην ΕΕΤΤ. Ασχολήθηκε με την αλληλεπίδραση ψηφιακής τεχνολογίας - δημοκρατίας και έγραψε τα βιβλία: *Η Αναγέννηση της Δημοκρατίας και Η Άμεση Δημοκρατία στην Τηλέρα* (Εκδόσεις Πατάκη, 2002 και 2005).

ΜΠΑΣΙΩΤΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

Τοποθετήσεις

- πλακιδίων παντός τύπου
- Τζάκια**
- τοποθετήσεις - επενδύσεις
- Επενδύσεις**
- εσωτερικές - εξωτερικές παντός τύπου

Τηλ.: 2710234870
κινητό: 6945-634240

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Δήμος Μαντινείας
Δημαρχείο: 2710-561254
Νομαρχία Αρκαδίας: 2710-222243, 2710-222259
Αστυνομική Διεύθυνση Αρκαδίας: 2710-222519
Αστυνομικό τμήμα Λεβιδίου: 27960-22202
Υποθηκοφυλακείο Λεβιδίου: 27960-22522
Παναρκαδικό Νοσοκομείο Τρίπολης: 2710-233173, 371700
Φαρμακεία Λεβιδίου: Γκιντώνης Βασίλ.: 27960-22240
 Πραγμαστής Νικ.: 27960-22370
ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ: ΚΤΕΛ Αρκαδίας: Σταθμός Αθηνών 210-5132834
 Σταθμός Τρίπολης 2710-222560 & 2710-222560
Ο.Σ.Ε.: Σταθμός Τρίπολης, ανταπόκριση με Προαστιακό στην Κόρινθο. Πληροφορίες: 1110
Βλάβες ΟΤΕ 121 + 3 πρώτα ψηφία του τηλεφώνου που έχει βλάβη.

Στον ωραίο παράδεισο στην Εδέμ, έβαλε ο Θεός τους πρωτόπλαστους Αδάμ και Εύα. Ο Θεός τους είπε όλος ο παράδεισος είναι δικός σας, να τρώτε καρπούς απ' όλα τα δένδρα του παραδείσου, μόνο από το δέντρο που είναι στη μέση του κήπου δεν θα φάτε καρπούς. Ήταν το δέντρο της γνώσης του καλού και του κακού. Όλα εντάξει, ζούσαν ευτυχισμένοι οι πρωτόπλαστοι, έλα όμως που ο σατανάς είχε μπει στο φίδι και κείνος τους ξεγέλασε και του είπε να φάνε από το απαγορευμένο δέντρο καρπούς για να μείνουν αθάνατοι και να γίνουν και αυτοί θεοί.

Δυστυχώς οι πρωτόπλαστοι δεν άκουσαν την εντολή του Θεού και έφαγαν τον καρπό, το μήλο. Και τότε άρχισαν να φοβούνται το Θεό, να ράβουν φύλλα μεγάλα για να ντυθούν γιατί τότε κατάλαβαν τη γύμνια τους και κρύφτηκαν όταν άκουσαν τα βήματα του Θεού στον Παράδεισο.

Και η κατάρτα του Θεού ήταν βαρεία, σύ Εύα με πόνους να γεννάς τα παιδιά σου, σύ Αδάμ με κόπους θα βγάζεις το ψωμί σου. Ο Σατανάς όσα χτύπησε λίγο στην φτέρνα. Θα έρθει όμως κάποτε ένας που θα χτυπήσει τον σατανά στο κεφάλι και θα τον συντρίψει. Και ο Άγγελος Κυρίου με πύρινη ρομφαία έδιωξε τους πρωτόπλαστους από τον Παράδεισο και κατέβηκαν στη γη που με πολύ κόπο ζούσαν, έκλεισαν οι πόρτες του Παραδείσου πια για το ανθρωπινό γένος. Όλοι στην κόλαση. Και περνούσαν τα χρόνια, οι αιώνες και ο Θεός έστειλε στη γη προφήτες να διδάξουν τον ίδιο δρόμο. Μα τίποτε δεν γινόταν. Και αποφάσισε να στείλει στη γη τον μονογενή του Υιό, να γεννηθεί από την Παρθένο Μαρία, να ζήσει σαν άνθρωπος, χωρίς όμως αμαρτία, για να διδάξει να κάνει θαύματα, να αγαπήσει τους ανθρώπους, μα αυτοί οι ευεργετηθέντες τον κατέδικασαν, τον σταύρωσαν.

Και να πώς έγινε.

Στην Ιουδαία ζούσαν ο Ιωακείμ και η Άννα από βασιλική γενιά. Ήταν ηλικιωμένοι και παρακαλούσαν μέρα νύχτα τον Θεό να τους δώσει ένα παιδάκι και να του το αφιερώσουν.

Και ο Θεός άκουσε τέλος τις προσευχές τους και τους έδωσε ένα κοριτσάκι τη Μαρία. (Γενέσιον της Θεοτόκου 8 Σεπτεμβρίου).

Όταν έγινε η Μαρία τριών ετών την πήγαν οι γονείς της στην εκκλησία και έμενε στα Άγια των Αγίων. Ο Γαβριήλ αρχάγγελος της έφερε κάθε μέρα τροφή και στο ιερό έμπαινε ο Αρχιερεύς μια φορά το χρόνο (Εισοδία Θεοτόκου 21 Φεβρουαρίου).

Η Μαρία, η Παναγία μας, μιλούσε και μάθαινε από τους αγίους αγγέλους, για τους προφή-

Από τη θρησκευτική μας ζωή: Η ΠΑΝΑΓΙΑ

τες, για τα αγγελικά τάγματα που έβλεπε, είχε γνώση για τον τριαδικό θεό, για την Παλαιά Διαθήκη. Ήταν προικισμένη με αρετές, πρώτον πίστη, υπακοή, σεμνότητα, ταπεινοφροσύνη, σύνεση και αγνότητα. Η Μαρία ήταν η πόρτα που θαρχόταν ο Σωτήρας του κόσμου, ο Χριστός.

Αυτήν διάλεξε ο Θεός να γίνει η μητέρα του Υιού του, να γεννηθεί ως άνθρωπος, να συναστραφεί με τους ανθρώπους του Υιού του, τι λες; Κι εκείνη απάντησε: «Γένοιτο κατά το ρήμα σου». Τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου γιορτάζουμε στις 25 Μαρτίου. Από τότε η Παναγία έμεινε έγκυος στον Χριστό. Ο Ιωσήφ με τον οποίο την είχαν αρραβωνιάσει για να την φυλάει ήταν πρεσβύτερος και είχε και παιδιά, όπως ο Ιάκωβος, ο αδελφόθεος κι άλλα. Όταν όμως είδε έγκυο την Μαρία ήθελε λάθρα να την διώξει αλλά Άγγελος Κυρίου του είπε ότι η Μαρία ήταν έγκυος εκ πνεύματος Αγίου και το υπ' αυτής γεννηθέν Άγιον πληθήσεται. Και πράγματι ο Ιωσήφ ο μνηστορας έγινε προστάτης και βοηθός έως ότου στη Βηθλεέμ η Παναγία, μέσα στο σπήλαιο γέννησε τον Χριστό, τον λυτρωτή του κόσμου, 25 Δεκεμβρίου. Ο Χριστός γεννήθηκε ως τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος. Όταν το παιδάκι έγινε 40 ημερών πήγε η Παναγία στο ναό να πάρει την ευχή. Εκεί ο Προφήτης Συμεών και ιερεύς, όταν πήρε το παιδί στα χέρια του κατάλαβε ότι κρατούσε τον Υιό του Θεού και είπε: «Ας πεθάνω τώρα αφού τα χέρια μου έπιασαν το Σωτήρα σου». Τότε γιορτάζουμε την Υπαπαντή του Χριστού, στις 2 Φεβρουαρίου.

Προφήτησε ο Προφήτης Συμεών και είπε στην Παναγία «Ρομφαία θα μπει στην καρδιά σου. Εμεγάλυνε το παιδίον Ιησούς, χάριτι και ευλογία Θεού, με την μητέρα του και τον Ιωσήφ». 30 ετών βαφτίστηκε στον Ιορδάνη ποταμό, διάλεξε τους δώδεκα μαθητές του (απλούς ψαράδες) κι άρχισε να γυρίζει όλη την Ιουδαία, να διδάσκει και να θαυματουργεί.

Εως ότου έγινε 33 ετών και οι άνομοι Εβραίοι τον σταύρωσαν. Ξέρουμε ότι σκέφτηκε που θα αφήσει τη μητέρα του και ο Ιωάννης ο αγαπημένος του μαθητής έγινε στο εξής γιος, γιατί ο Χριστός σταυρώθηκε, ανεστήθη και στις 40 ημέρες ανέβηκε στους ουρανούς όπου ήταν και πριν γεννηθεί. Ανάληψη.

Και το παιδίον Ιησούς μεγάλωσε ως τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος. Η Παναγία φύλαγε μέσα της τα θαυμάσια όλα. Και όταν ήλθε το πλήρωμα του χρόνου και ο Ιησούς είχε πολύ μεγαλώσει ως

τα 30 χρόνων τότε, βαφτίστηκε, διάλεξε τους δώδεκα μαθητές του, γύριζε όλη την Ιουδαία, δίδασκε, έκανε θαύματα και στο τέλος οι άνομοι Εβραίοι τον καθήλωσαν στο σταυρό αυτό καθώς είδε τη μητέρα του κάτω απ' το σταυρό να θρηνολογεί. Ω! γλυκύ μου έαρ, γλυκύτατόν μου τέκνον που σου έδω το κάλλος. Εκείνος φρόντισε τη μητέρα του και είπε στον αγαπημένο του μαθητή να πάρει την

Αγία Μητέρα του στο σπίτι του, να τη φροντίζει και στην Αγία Μητέρα του είπε «Ίδού ο Υιός σου». Η Παναγία όμως χάρηκε την ανάστασή του και την Πεντηκοστή που κατέβηκε το Πνεύμα το Άγιο σαν βουητό μεγάλο. Ήταν κι αυτή με τους μαθητές του στο υπερώο και χάρηκε και αυτή πολύ για την επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος. Έζησε με τον αγαπημένο του μαθητή αρκετά χρόνια. Πήγαινε συχνά στον κήπο των ελαιών και προσευχόταν στον Ουράνιο Πατέρα της και Υιό της.

Όταν ήταν 59 ετών λέγεται ότι ο Άγγελος που της έφερε την γέννηση του Σωτήρος ο ίδιος ο Άγγελος Γαβριήλ της έφερε την είδηση ότι θα κοιμηθεί, ότι θα πεθάνει και να μη φοβηθεί, αλλά να δεχθεί με γαλήνη το νέο μήνυμα. Η Θεοτόκος αντί να ταραχθεί, αντίθετως πλημμυρίζει από χαρά που θα βρεθεί κοντά στον Χριστό.

Αρχίζει να ετοιμάζεται για τον ενταφιασμό της. Κάλεσε τις φίλες της χριστιανές, τους ανακοίνωσε τον θάνατό της.

Εκείνες κλάψανε για τον θάνατό της. Συναθροίστηκαν θαυματουργικά οι Απόστολοι εκ των περάτων της γης, τους άρπαξε θείο σύννεφο και τους έφερε αέρας στη Γεσημανή, στο σπίτι της.

Σύννεφο έφερε εκεί και τον Διονύσιο τον Αρεοπαγίτη, τον Άγιο Δωρόθεο, τον Απόστολο Τιμόθεο και άλλους θεοφόρους ιεράρχες.

Η Παναγία τους είπε να μην κλαίνε και να ενταφιάσουν το σώμα της όταν πεθάνει. Φθάνει και ο Απόστολος των Εθνών, Παύλος, με σεβασμό χαιρετάει την Παναγία και της πλέκει το εγκώμιο. Μέσα σε μια ατμόσφαιρα σωπής αποχαιρετάει όλους, παρακαλεί

τον Θεό, για την ειρήνη του κόσμου.

Τώρα η ολόφωτη ψυχή της Παναγίας πετάει προς τον ουρανό στο θρόνο του Θεού και κοντά στον Υιό της. Γεμάτοι από θείο και ιερή συγκίνηση οι Απόστολοι και πλήθος χριστιανοί κηδέψαν το Άγιο Σώμα της. Οι Απόστολοι κρατούσαν το νεκροκρέβατο και όλοι μαζί, μαθητές και λαός έψαλαν και προχωρούσαν. Ένας Εβραίος είχε το θράσος, άρπαξε το φέρετρο να το ρίξει κάτω. Η θεία τιμωρία τον τύφλωσε και τα ασεβή χέρια του κοπήκανε και μείνανε κρεμασμένα στο φέρετρο της Παναγίας για να πιστέψουν στο Χριστό και να αναγνωρίσουν την Παναγία ως μητέρα του Χριστού. Ύστερα απ' αυτό το γεγονός μετανόησαν και επανήλθε το φως και τα χέρια επανήλθαν στο σώμα του και όλοι πίστεψαν, όλοι όσοι συνόδευσαν την Παναγία και δόξαζαν τον Θεό. Οι Απόστολοι μείναν λίγες ημέρες ακόμη στο χωριό Γεσημανή. Όταν έγινε ο ενταφιασμός της Παναγίας ένας εκ των Αποστόλων απουσίαζε. Έφτασε στη Γεσημανή τρεις ημέρες μετά την ταφή της. Τότε οι άλλοι Απόστολοι άνοιξαν τον τάφο της Παναγίας για να προσκυνήσει και ο Απόστολος που απουσίαζε το Θεοδόχο Σώμα της. Μόλις άνοιξαν τον τάφο έβγαине μια ευωδία, ο τάφος ήταν άδειος, μόνο υπήρχε η αγία ζώνη της Παναγίας (στην Αθήνα υπάρχει μεγάλη εκκλησία που ονομάζεται Αγία Ζώνη). Η Θεοτόκος είχε μεταστεί εκ του τάφου. Η Ορθόδοξη Εκκλησία σέβεται την παράδοση της μεταστάσεως. Ο τάφος της Θεομήτορας στη Γεσημανή σώζεται και ανήκει στους Ορθοδόξους από τους χρόνους της Αγίας Ελένης. Απόστολοι εκ περάτων συναθροισθέντες ενθάδε ΓΕΣΘΗΜΑΝΗ το χωριόν κηδεύσατέ μου το σώμα.

Την Παναγία κανείς δεν πρέπει να τη θεωρεί Θεό. Στον Πατέρα, Υιό και Άγιο Πνεύμα η προσκύνηση. Στην Παναγία επιβάλλεται τιμητική προσκύνηση, διότι είναι μητέρα του Χριστού, ήταν όμως άνθρωπος και σαν άνθρωπος ακούει τις δεήσεις των ανθρώπων και σαν Μεσιτρία τις μεταβιβάζει εις τον θεόν και πρεσβεύει για το ανθρωπινό γένος. Η Θεοτόκος έχει μεγάλη δύναμη, αποστέλει σε όλους τις θεικές δωρεές. Διότι πολλά ισχύει δεήσεις μητρός, προς ευμένειαν Δεσπότη. Η θαυματουργική της χάρη ξεχωριστή και πιο ισχυρή από άλλων αγίων.

Εκδηλώνεται στους ανθρώπους με πολλούς τρόπους. Έτσι η Παναγία εμφανίζεται σαν υπέρμαχος Στρατηγός στους πολέμους, άμισθος ιατρός στις αρρώστιες, σκέπη και βοήθεια σε κάθε ανάγκη.

Η ευγνωμοσύνη του πιστού λαού στην Παναγία αποτυπώνεται στην υμνογραφία, στη λαογραφία, στην τέχνη, στη λατρεία. Πολλές εκκλησίες και μοναστήρια είναι αφιερωμένα στη Θεοτόκο... Προς τιμήν της φιλοτεχνήθηκαν πλήθος ιερές εικόνες. Αλλά και ύμνοι και τροπάρια, ακολουθίες και εορτές

έχουν αναφορά τους την Θεομήτορα. Το όνομα της Θεοτόκου αναφέρεται με εξαιρετική τιμή και ευλάβεια. Τα πολλά αφιερώματα με τα οποία είναι κατόφορες οι ιερές εικόνες αποτελούν μια ακόμη απόδειξη της λαϊκής ευγνωμοσύνης απέναντί της.

Κάθε τόπος έχει και μία θαυματουργική εικόνα της Παναγίας. Από τις εκκλησιαστικές ακολουθίες που αναφέρονται στην Παναγία είναι οι χαιρετισμοί της μεγάλης Τεσσαρακοστής και οι παρακλήσεις του 15Αύγουστου. Τα θαύματα της Θεοτόκου έχουν άμεση επαφή με ανθρώπους. Συχνά εμφανίζεται στον ύπνο, άλλοτε με τη φωνή της και κάποια ευωδία.

Με όλους αυτούς τους τρόπους επεμβαίνει θαυματουργικά και θεραπεύει αρρώστιες, άλλοτε ευαγγελίζεται ευεργεσίες ή αντίθετα προμηγνύει συμφορές.

Η παρουσία της Θεοτόκου για να γίνει αντιληπτή προϋποθέτει ζωντανή πίστη.

Η Παναγία εξυμνείται με χίλια δυό ταιριαστά επίθετα όπως Άμμιπη, Άμωμη, Αμόλυντος, Όρθρος Φαεινός, Άχραντη, Ανμίφευτη, Άνθος αφρασίας, Δένδρο αγαλόκαρπον, Χριστού Βίβλος έμψυχος, Γοργοεπήκοος και άλλα πάμπολλα ωραία κοσμητικά επίθετα. Η Παναγία αληθώς Παρθένος εγέννησε τον Χριστό, διά πνεύματος Αγίου και Παρθένος, παρέμεινε. Η Θεοτόκος συμβασιλεύει με τον Υιόν της στους Ουρανούς. Την τιμητική αυτή συμπαρίσταται δυναμικά στο ανθρωπινό γένος, διότι δάνεισε το σώμα της να γεννηθεί ο Χριστός γι' αυτό της είναι πάντα χρεώστης.

Πάντων προστατεύεις αγαθή των καταφευγόντων εν πίστει τη κραταία σου χειρί άλλην γαρ ουκ έχομεν αμαρτωλοί προς Θεόν εν κινδύνους και θλίψεις αι μεσιτρία οι κατακαμπτόμενοι υπό πταισμάτων πολλών. Μητέρα του Θεού του Υψίστου Όθεν σοι προσπίπτομεν ρύσαι πάσης περιστάσεως τους δούλους Σου.

**Μαρία Β. Κοτσιάνη
Συντ/χος διδ/σα**

Πολλές φορές έχουμε ασχοληθεί σε προηγούμενα φύλλα με την αναγκαιότητα παρεμβάσεων που θα βοηθήσουν το χωριό και τον τόπο ν' αναπτυχθούν. Έχουμε τη γνώμη ότι ένας απ' αυτούς τους τομείς απ' όπου μπορεί να προέλθει ανάπτυξη είναι και ο αγροτουρισμός. Είναι μια δραστηριότητα που μπορεί να φέρει κόσμο στον τόπο, να προκύψει απασχόληση και πρόοδος. Γι' αυτό ο Σύλλογος με κάθε τρόπο, προβάλλει και ενισχύει κάθε κίνηση προς αυτή την κατεύθυνση.

Έτσι μόλις πληροφορηθήκαμε ότι ο πατριώτης μας που ζει στην Αθήνα **Ροβέρτος Ν. Τζαμτζής**, γιος της Μαρίας Ρ. Κεχαγιά, το γένος Σπυροπούλου, ξεκίνησε την κατασκευή εξοχικών κατοικιών στο κτήμα του στο Γκορτσούλι χαρήκαμε ιδιαίτερα και για το λόγο ότι επέλεξε τον τόπο μας σαν τόπο επαγγελματικής του δραστηριοποίησης.

Ο Ροβέρτος σε πρώτη φάση φτιάχνει 3 εξοχικές κατοικίες σύγχρονες σε οικόπεδο 4 στρεμμάτων στο Γκορτσούλι τις οποίες θα πουλήσει. Στη συνέχεια θα φτιάξει κι άλλες στην περιοχή μας που παρουσιάζει έντονο αγοραστικό ενδιαφέρον, γιατί οι άνθρωποι της πόλης έχουν απόλυτη ανάγκη από αποδράσεις στο ύπαιθρο, σε γεωργικές περιοχές.

Στο Ροβέρτο, μαζί με τη χάρά μας γι' αυτή του την ενίσχυση, ευχόμαστε ολόψυχα να πετύχει στους στόχους του, βοηθώντας έτσι και τον τόπο μας.

Γ. Ρόκκας

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

ΠΕΤΡΕΣ-ΤΖΑΚΙΑ
ΓΡΑΝΙΤΕΣ-ΜΑΡΜΑΡΑ
ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΑ
ΤΟΥΒΛΑ-ΚΕΡΑΜΙΔΙΑ
ΤΣΙΜΕΝΤΑ-ΜΟΝΩΤΙΚΑ
ΑΜΜΟΧΑΛΙΚΑ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΠΟΥΖΙΑΝΗΣ
2ο χλμ. Π.Ε.Ο. ΤΡΙΠΟΛΗΣ - ΑΡΓΟΥΣ, ΤΡΙΠΟΛΗ
22 100, ΤΗΛ.: 2710/234500, ΚΙΝ.: 6973 82.07.40

TOYOTA & ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ
ΜΟΠΟΥΛΟΣ Service

4ο χλμ. Ε.Ο. Τρίπολης - Πύργου, 221 00, Τρίπολη
Τηλ. 2710 - 22 54 04 Κιν: 697 20 75 513

ΛΕΥΚΑ ΕΙΔΗ - ΕΙΔΗ ΠΡΟΙΚΑΣ
Γιώτα Ανδρ. Σταματόπουλου
Χ. Μούσχου 5 (5η στάση)
Άνω Ιλίσια
Τηλ.: 210-7785183

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΟΙΚΙΑ
Πωλείται μονοκατοικία, νεόκτιστη 90 τ.μ., σε οικόπεδο 500 τ.μ., στο Αρτεμίσιο.
Πληροφορίες: Θανάσης Βασδέκης
τηλ. 210-4944070 & 6977947750

Αρκαδική-γη

Πωλούνται εξοχικές μονοκατοικίες
στους πρόποδες του Μαινάλου
ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΤΖΑΜΤΖΗΣ
Ανεξάρτητη Θέρμανση - Συναγερμένος Γκαράζ - Μεγάλος Κήπος
Ανεξάρτητη Εισοδος - Αποθήκη Κοινόχρηστος Χώρος Αθλοπαιδιών

arcadialand Πληροφορίες: 6937 578402 210 2821893